

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOFA VNITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

BAKALÁRSKA PRÁCA

2010

Miri

ama Ďuranová

**UNIVERZITA KONŠTANTÍNA FILOZOF A VNITRE
FAKULTA SOCIÁLNYCH VIED A ZDRAVOTNÍCTVA**

**EKUMENICKÝ POHĽAD NA DÔSTOJNOSŤ ĽUDSKEJ
PRÁCE V KONTEXTE SPREŽÍVANÍMKRESŤANSKEJ
NEDELE V ORAVSKOM REGIÓNE**

Bakalárska práca

Študijný program: Sociálna práca

Školiace pracovisko: Ústav romologických štúdií

Školiteľ: ThDr. Miroslav Lyko, PhD.

Nitra 2010

Miriama

Ďuranová

ABSTRAKT

ĎURANOVÁ, Miriama: *Ekumenický pohľad na dôstojnosť ľudskej práce v kontexte spržívaním kresťanskej nedele v Oravskom regióne* .

[Bakalárska práca] - Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre, Fakulta sociálnych vied a zdravotníctva; Ústav romologických štúdií. – Školiteľ: ThDr. Miroslav Lyko, PhD. Stupeň odbornej kvalifikácie: Bakalár (Bc.) – Nitra: FSVaZ, 2010, 51 s.

Bakalárska práca má teoreticko-empirický charakter. V teoretickej časti autorka bližšie definovala pojmy, akými sú: židovská sobota, kresťanská nedeľa, hodnoty ľudskej práce, ekumenizmus. V empirickej časti bol použitý dotazník pre evanjelikov a katolíkov, ktorý slúžil na zistenie ich názorov o prežití nedeľného dňa. Cieľom práce bolo poukázať na poslanie človeka - pozitívne rozvíjať sociálne vzťahy v rodine a v širšej spoločnosti po čas nedeľasviatku. Autorka v výskume zistila, že respondent katolíckeho náboženstva po čas nedeľaviac venujú duchovným hodnotám a respondenti evanjelického vierovyznania po čas nedeľaviac venujú viac sociálnym hodnotám. V nasledujúcich podkapitolách autorka analyzovala a zhrnula výsledky prieskumu. V poslednej časti sa nachádza záver, diskusia a taktiež aj príloha.

Kľúčové slová:

Židovská sobota. Kresťanská nedeľa. Zmŕtvychvstanie. Deň Turíc. Práca. Mzda. Ekumenizmus.

ABSTRACT

ĎURANOVÁ, Miriama: *Ecumenical view on the dignity of the human work in the context of the celebrating of Christian Sunday in the Orava region*. [Thesis]-Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Social Sciences and Health, Institute of Roma studies. - Supervisor: ThDr. Miroslav Lyko, PhD. Level of qualification: Bachelor (Bc.)- Nitra: FSVaZ, 2010, 51 p.

This bachelor thesis has theoretical and empirical nature. In the theoretical part of the work, the author defines basic terms such as: Jewish Saturday, the Christian Sunday, the value of human work, ecumenism. In the empirical part of the work there was used the questionnaire for the Evangelics and Catholics, which served to ascertain their views on the celebration of Sunday. The goal was to highlight the role of man to develop positive social relationships in the family and in the wider society during the Sunday and holiday. From the research the author found out that respondents of Catholic religion are more devoted to spiritual values during Sunday and respondents of Evangelic religion are more devoted to social values on Sunday. In the following subchapters the author analyzed and summarized the survey results. In the last part there is a conclusion, the debate and also appendix.

Keywords:

Jewish Saturday. Christian Sunday. Resurrection. Day of Pentecost. Work, Wages. Ecumenism.

OBSAH

ÚVOD	6
1 ŽIDOVSKÁ SOBOTA – PRED OBRAZKRES ŤANSKEJ NEDELE	7
2 KRES ŤANSKÁ NEDELE A AJEJ VÝZNAM PRE ČLOVEKA	9
2.1 Povinnosť kresťanov nedeľu.....	10
2.2 Dôvod prežívaní a kresťanskej nedele.....	10
2.2.1 Primárny dôvod – Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista.....	11
2.2.2 Sekundárny dôvod – Deň Turíc – vznik cirkvi.....	11
2.2.3 Terciálny dôvod – Nedeľný odpočinok od práce.....	12
3 HODNOTY ĽUDSKEJ PRÁCE V KONTEXTE SNEDELE NAJŠÍM ODPOČINKOM	15
3.1 Práca nedeľu – áno, či nie?.....	16
3.2 Ženy a práca.....	17
3.3 Mzda ako odmena za prácu počas nedele, sviatku vo svetle ľudskej dôstojnosti	17
4 EKUMENIZMUS – JEHOVZNIKANÁPLŇ	19
4.1 Ekumenizmus v Oravskom regióne.....	20
5 METODIKA VÝSKUMU	21
5.1 Ciele.....	21
5.2 Výskumné metódy.....	21
5.3 Výskumná vzorka.....	21
5.4 Dotazník.....	22
5.5 Sumarizácia výsledkov z prieskumu.....	38
5.6 Diskusia.....	39
6 ZÁVER	44
7 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV	46

ZOZNAM ILLUSTRÁCIÍ A TABULIEK

Tabuľka1.....	22
Tabuľka2.....	23
Tabuľka3.....	24
Tabuľka4.....	25
Tabuľka5.....	26
Tabuľka6Trávenievoľnéhočasu srodinou.....	27
Tabuľka7Zákonpredajitovaruvobchodnýchchreťazochpočasnedele.....	28
Tabuľka8Tráveniečasusledovanímtelevízie.....	29
Tabuľka9Účasťnabohoslužbách.....	30
Tabuľka10Nadmiernaprácavnedeľu.....	31
Tabuľka11NedeľnéčítanieBible.....	32
Tabuľka12Pravidelnénedeľnéaktivity.....	33
Tabuľka13Cirkevnéaktivity.....	34
Tabuľka14Starostlivosťostarých,chorýchpríbuzných.....	35
Tabuľka15Zamestnanípočasnedelí.....	36
Tabuľka16Peniaze,čínedeľa?.....	37
Graf1.....	22
Graf2.....	23
Graf3.....	24
Graf4.....	25
Graf5.....	26
Graf6.....	27
Graf7.....	28
Graf8.....	29
Graf9.....	30
Graf10.....	31
Graf11.....	32
Graf12.....	33
Graf13.....	34
Graf14.....	35
Graf15.....	36
Graf16.....	37

ÚVOD

Správne hodnoty ľudskej práce nemožno chápať len v kontexte sprežívaním kresťanskej nedele, ale aj v kontexte so sociálnou prácou. Ak s... a človek nezačne zamýšľať nad pravým dôvodom nedeľného odpočinku (kde môžeme zaradiť slávenie eucharistie, ktoré ľudia slávia už od nepamäti, ale tiež tu patrí trávenie nedeľného času s rodinou, spríbuznými), môže sa ľahko stať, že sa človek prestane zaujímať, respektívne budeme mať čas zaujímať sa nielen o nebeské veci, ale taktiež o sociálne vzťahy v rodine, ale aj v širšej spoločnosti. Preto chceme prostredníctvom tejto práce upozorniť na možné problémy, ktoré sa môžu vyskytnúť v prípade, ak človek začne tráviť aj nedeľný deň v práci a začne zanedbávať svoju rodinu. Z tohto dôvodu sme aj v diskusii navrhli určité opatrenia, ktoré by mohli viesť k zlepšeniu vzťahov v rodine, najmä medzi rodičmi a deťmi. Bakalárska práca je rozdelená na teoretickú a empirickú časť. Jej cieľom je zistenie vplyvu sviatého dňa (konkrétne nedele) na pozitívne rozvíjanie sociálnych vzťahov v rodine, alebo v širšej spoločnosti. Na získanie údajov bol použitý dotazník. Teoretická časť sa skladá zo štyroch hlavných kapitol a troch podkapitol. Prvá kapitola je určená židovskej sobote – jej vzniku, jej sláveniu. V druhej kapitole sa zaoberáme kresťanskou nedeľou. Budeme sa bližšie venovať jej vzniku, jej významu pre človeka, tiež si pripomenieme Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista, vznik Cirkvi a taktiež sa poukážeme na dôležitosť odpočinku od práce. Tretia kapitola poukazuje na ľudskú prácu a jej význam pre človeka, na prácu v nedeľu, na vzťah medzi prácou a ženou a ako si priblížime pojem spravodlivá mzda. Ako poslednú teoretickú kapitolu uvedieme ekumenizmus a jeho význam pre cirkvi, a ekumenizmus na Orave. Empirická časť práce vychádza z teoretických poznatkov. Vďaka cieľom zistíme rozdiely v postojoch k sláveniu nedele z kresťanského hľadiska podľa vierovyznania, a taktiež môžeme zistiť rozdiely v postojoch k sláveniu nedele z sociálneho hľadiska. Z práce empirickej časti možno zistiť vzťah medzi vierovyznaním a nedeľným odpočinkom.

TEORETICKÁ ČASŤ

1 ŽIDOVSKÁ SOBOTA – PRED OBRAZKRESŤANSKEJ NEDELE

Na začiatok by sme radi uviedli, že sobota je predchodcom vzniku nedele. To, aké je prepojenie medzi židovskou sobotou a kresťanskou nedeľou sa môžeme dozvedieť z nasledujúcich kapitol. Káčerík (1998–1999 in Lyko, 2001, s. 61) uviedol, že, „sobota ako deň patriaci Pánovi je zároveň jediným dňom hebrejského kalendára, ktorý mal svoje vlastné meno. Všetky ostatné dni Židia pomenovávali veľmi jednoducho – v súvislosti so sobotou – ako prvý deň sobote, druhý deň sobote, tretí... Názov sobota sa odvodzuje od koreňného slova, ktorý znamená „preruší, zastaví, oddýchnuť“. Následne prvá charakteristika sobotného dňa bola: zdržovanie sa práce“. Židovský deň odдыхu sa začína v piatok po zotmení a končí sa v sobotu večer. Označoval sa ako čas radosti, ktorý pripomínal odpočinok Boha po stvorení sveta. Sviatok začína zapálením sviečok. Židia vtedy nesmeli pracovať, ani sa vydávať na dlhšiu cestu. Veriaci sa doberali do synagógy a potom sa stretli pri sviatočnom jedle (Wilkinson, 2001, s. 80). Môžeme povedať, že tento zvyk spojoval rodinu, ktorá sa takto mala možnosť každú týždeň stretnúť pri spoločnom stole. Z zmienku tiež stojí za to podotknúť, že nezdržoval iba rodinu, ale aj vzťah človeka k Bohu, nakoľko človek sa zbližoval s Bohom prostredníctvom modlitieb v synagóge, alebo príviesť čiernom stole. V tomto nás utvrdila aj Langleyová (1993, s. 52), ktorá napísala, že „sabat je deň v týždni, keď sa odpočíva po práci, je to významný rodinný a náboženský sviatok. Židovský deň sa začína a končí západom slnka, a teda aj sabat, ktorý pripadá na sobotu, sa začína v piatok večer. Pred západom slnka pani dom uzapaľuje sabatné sviece. Prítom sa modlí k Bohu, aby požehnal jej prácu a jej rodinu. Mužský členovia rodiny môžu byť pri nej, alebo sa môžu zúčastniť modlitieb v synagóge. Na sabatný stôl prestrú čistý obrus, položia naň dva pecne chleba a krčah vína. Pred večerou ďakujú manžel svojej svedomitej žene a čítajú Bibliu verše o stvorení a sabatnom odpočinku. Požehnajú chlieb, sám si vezme svoju porciu chleba a vína, a potom ho podá ostatným“. Z nasledujúcich citátov sa môžeme presvedčiť, že vznik soboty máveľmista rékorene. „Ako je sobota úzko spojená s arózákonnou zmluvou, tak nedeľa je úzko spojená s novozákonnou zmluvou. Zachovávanie soboty spolu s obriezku je znakom starozákonného Božieho ľudu. V dobe exilu táto funkcia nadobudla väčšiu dôležitosť, pretože vyhnanie zo zasľúbenej zeme a zničenie chrámu znemožnilo obetný kult, ale nie

zachovávanie soboty. Ba dokonca, zašlo sa až tak ďaleko, že sa zostrili až neľudským spôsobom predpisy, ktoré sa nadvužovali, ako napríklad v dobe Machabejcov, ktorí saraďšej nechali zabiť nepriateľom, než aby znesvätili sobotu bojom (por. 1 Mach 2, 37n), a v Kristovej dobe uctievanie farizejov. Avšak pred exilom zachovávanie soboty bolo jedným z hlavných príkazov a priestupky proti nej sa považovali za veľmi ťažké hriechy (Gunthor, 1989 in Lyko, 2001, s. 57). Sobota bola považovaná za deň, kedy Boh urobil najväčšie skutky. Potvrdil nám to aj citát z Biblie: „Zachovávajte deň sviatočný odpočinku a svätého, ako ti prikázal Hospodin, tvoj Boh! Šesť dní budeš pracovať a konať všetku svoju prácu, ale siedmy deň je dňom sviatočného odpočinku pre Hospodina, tvojho Boha, nebudeš konať nijakú prácu ani ty, ani tvoj syn, ani tvoja dcéra, ani tvoj sluha, ani tvoja služka, ani tvoj vól, ani tvoj osol, ani akýkoľvek tvoj dobytok, ani cudzinec, ktorý býva v tvojej hriechach, aby si tvoj sluha i služka mohli odpočinúť tak ako ty. Pamätaj, že si bol sluhom v Egypte, a Hospodin, tvoj Boh, vyviedol Ťa odtiaľ mocnou rukou a vystretým ramenom. Preto ti Hospodin, tvoj Boh, prikázal zachovávať deň sviatočného odpočinku” (5M, 12-15). Sobota bola vždy spätá s chválením Boha. Naozaj nadviazala aj Katechizmus Katolíckej cirkvi (1998), ktorý písal o Božích skutkoch vykonávaných v prospech Izraelského národa a preto by sobota mala byť úradne výhradne chválením Boha. Taktiež hovoril aj o odpočinku Boha v siedmy deň, a preto by sme ani my nemali pracovať. Katechizmus poukázal na to, že protest proti otroctvu práce a na to, že pre ľudí sú dôležitejšie peniaze, než oddych. Z ďalších dvoch citátov sa dozvedáme, že odpočinok treba uskutočniť čo najzmysluplnejšie, a to uctievaním Boha. „Uctievanie Boha a zachovávanie soboty najššieho odpočinku sa môže Bohu páčiť len vtedy, ak ide ruka v ruku s sociálnou spravodlivosťou a láskou. Zvýrazňuj sa však tiež, že nič nemôže tak veľmi udržať pri živote pravú spravodlivosť a lásku ako duch modlitby a spoločná oslava spásnych Božích činov” (Häring, 1996 in Lyko, 2001, s. 59). „V niektorých spoločnostiach bolo možné pozorovať zachovávanie soboty spolu so slávením nedele. Čoskoro sa však začali rozlišovať tieto dva dni čoraz výraznejšie, na dôvetko na nahliadanie tých kresťanov, ktorí pochádzali zo židovstva a boli náchylní zachovávať záväzky Starého zákona”. „Príkaz soboty znamená dožiť si pokoj seba samého a aj druhým vytvoriť voľný čas. Znamená tiež zaobchádzať so voľným časom zmysluplne, nepovýšiť prácu alebo zarábanie peňazí nad život” (Beck, 1999 s. 119).

2 KREŠŤANSKÁ NEDELE A JEJ VÝZNAM PRE ČLOVEKA

V predchádzajúcej kapitole sme sa dozvedeli, že pre dchodcom kresťanskej nedele bol práve židovská sobota. V druhej kapitole práve mám možnosť vidieť, aký význam má pre človeka nedeľa, ako ju môže sláviť, a taktiež sa dozvedieť, pre čo sláviť práve nedeľu, a nie iné dni v týždni. „Slávenie nedele sa podľa Ignáca z Antiochie stáva priamo znakom kresťanov a rozlišovacím znamením voči tým, ktorí ešte podľa starého poriadku slávia šabat” (Slodička, 2009, s. 187). Od Jána Pavla II. (1998) sme sa dozvedeli, že nedeľu sme začali sláviť z dôvodu vzkriesenia Pána Ježiša Krista na Veľkú noc. Ale aby sme si na tento deň nespomínali len raz do roka, tak sme nedeľu začali oslavovať každý týždeň. Katechizmus Katolíckej cirkvi (1998 in Lyko, 2001, s. 64) uviedol, že: „nedeľné slávenie Pána vhodná a Pánovej Eucharistie je stredobodom života Cirkvi. Jej základom celého kresťanského konania a potvrdzujúho. Účasť na spoločnom slávení nedeľnej Eucharistie je svedectvom príslušnosti ku Kristovi a jeho Cirkvi a vernosti voči nim. Veriaci tak dosvedčujú svoje spoločné členstvo vo viere a láske. Spoločne vydávajú svedectvo o Božej svätosti a svojej nadej v spasení. Pre kresťanov bolo dôležité, aby si spoločne uctievali Boha, to znamená, aby sa stretávali v kostoloch a oslavovali svoju vieru modlitbami, piesňami, čítaním úryvkov z Biblie (Langleyová, 1993). „V liturgii Novej zmluvy je každé liturgické slávenie, najmä slávenie Eucharistie asviatosťou, stretnutím medzi Kristom a Cirkvou. Liturgické zhromaždenie má svoju jednotu, „spoločnosť Ducha Svätého“, ktorý spája Božie deti do jedného Kristovho tela. Toto zhromaždenie presahuje všetky ľudské, rasové, kultúrne a spoločenské príbuznosti“ (Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1998, č. 1097). Ján Pavol II. (1998, č. 36) uviedol, že pre rodiny žijúce kresťanským životom je dôležité nedeľné zhromažďovanie sa, nakoľko je to prejav domácej cirkvi, kedy rodičia majú účasť na eucharistii spolu so svojimi deťmi. Katechéti majú za úlohu pomáhať vychovávať deti k účasť na nedeľnej svätej omši. Uvádza sa tu aj poslanstvo nedeľnej liturgie a to hlavne, aby čo najúčinnejšie zapôsobilo na zúčastnených (Ján Pavol II., 1998, č. 36). V nedeľu má byť človek pozorný k príbuzným, k chorým, ale aj k starým ľuďom. Veriaci sa majú venovať odpočinku a nie zúčastňovať sa masových zábav. Práve kresťani by mali byť príkladom, ako konať spoločné dobro, mali by uctievať nedeľu, ale aj iné sviatky (Kompendium sociálnej náuky Cirkvi, 2008). Toto svedectvo vidieť aj v citáte od Jána Pavla II.: „Môže sa stať, že v jeho susedstve alebo v jeho okruhu známych sú chorí, starí, deti alebo prisťahovalci, ktorí práve v nedeľu ešte pálčivejšie pociťujú samotu, potrebu a utrpenie. Iste že toto úsilie sa nemôže obmedziť iba na sporadickú

nedel'nú iniciatívu. Ale keď sme už prijali takýto všeobecnejší záväzný postoj, pre čo nedať Pánovmu d'ňu väčšiu ochotu podeliť sa a aktivizovať všetku vynachádzavosť, ktorej je schopná kresťanská láska? Pozvať vlastnému stolu dajakú osamelú osobu, navštíviť chorých, postarať sa o jedlo nejakej chudobnej rodine, venovať nejakú hodinu špecifickým iniciatívam dobrovoľníckeho hnutia spolupatričnosti, by bol určite jeden zo spôsobov vnášať do života Kristovu lásku čerpanú z eucharistického hostola“ (Ján Pavol II., 1998, č. 72).

2.1 Povinnosť kresťanov nedeľu

Lyko (2009) uviedol tri povinnosti kresťanov nedeľu. Ako prvú povinnosť uvádza účasť na slávení eucharistie – účasť musí byť fyzická. Jediné čo ospravedľňuje odneúčasti je vek, choroba, vzdialenosť, neprítomnosť kňaza v blízkom okolí. Druhou povinnosťou podľa Lyka je odpočinok od práce. Tú poukázal na dialóg medzi rodičmi, príbuznými a deťmi. Upevňujú sa zvyky Bohu, k blížnemu. Ako tretiu povinnosť Lyko uvádza zdržiavanie sa hriechu viac ako inokedy. Tým možno povedať, že ak kresťan urobí hriech, znesväť podstatu tohto dňa. Teraz sa vyjadriť o týchto povinnostiach kresťanov počas nedeľe. Ako prvá sa uvádzala, že odu fyzickej eucharistie sa ospravedľňujú ľudia, ktorí sú chorí, sú starší, ale aj tí, ktorí bývajú ďaleko od miesta konania eucharistie. V „praxi“ často vidieť, že chrámy sú preplnené starými, chorými ľuďmi, ale malú časť tvoria mladí ľudia. Možno je to preto, že čím sú ľudia starší, tým viac si uvedomujú, že sú bližšie k smrti a chcú sa čo najviac sústrediť na duchovný život. Často taktiež vidieť, že kvôli nedeľnej eucharistii sú starší ľudia schopní prejsť pešo aj kilometre, aby si mohli vypočuť slovo Božie, aby mohli byť súčasťou eucharistie. Ako druhú povinnosť Lyko uvádza odpočinok od práce. Tejto povinnosti sa budeme bližšie venovať v podkapitole 2.2.3 našej práce Ako tretia povinnosť je uvedené zdržiavanie sa hriechu počas nedeľe. Na túto povinnosť môžeme reagovať pozitívne, nakoľko aj keď sa kresťania nezúčastňujú eucharistie, tak určitým spôsobom si ctia nedeľu. Viac sa zdržiavajú v blízkosti rodiny, nekonajútoľko hriechov, ako konajú počas bežného pracovného dňa. Kresťan si tento deň, aj keď si to možno ani neuvedomuje, viac cení ako iné dni, chce mať určitý odpočinok, nechcerobí nič iné než čí.

2.2 Dôvod prežívaní akresťanskej nedeľe

Lyko (2009) sa zmienil o troch dôvodoch slávení kresťanskej nedeľe. Ako primárny dôvod uvádzal Kristovo zmŕtvychvstanie. Deň Turíc, čiže vznik cirkvi, možno zaradiť do

sekundárneho dôvodu. Pod terciálnym dôvodom sa rozumie stretávanie sa s Bohom, deň odpočinku, deň zamyslenia sa.

2.2.1 Primárny dôvod-Zmŕtvychvstanie Ježiša Krista

„Ježiš je skutočným obetným baránkom, obetou zmluvy, kde je naplnený najhlbší zmysel všetkých starozákonných liturgií. Ježišovozkriesenie nám hovorí o Ježišovej moci. Ježišovo vzkriesenie potvrdzuje vieru vo vzkriesenie a zdôvodňuje špecificky kresťanskú eschatologickú nádej” (Slodička, 2006, s. 116). Podľa Jána Pavla II. (1998) nedeľa je deň, ktorý predstavuje Deň Kristovho vzkriesenia. V tento čas sa slávi Kristovo víťazstvo nad hriechom, atakisto nad smrťou. Slávi sa tiež začiatok nového stvorenia. „Predmetom viery zmŕtvychvstanie je udalosť historicky dosvedčená učeníkmi, ktorí sa skutočne stretli so Zmŕtvychvstalým, azároveň je tajomne transcendentná (nadmyslová), lebo je v stupom Kristovej ľudskej prirodzenosti do Božej slávy. Prázdny hrob a položené plachty samy osebe znamenajú, že Kristovo telo Božou mocou uniklo putám smrti a rozkladu. Pripravujú učeníkov na stretnutie so Zmŕtvychvstalým“ (Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1998, č. 657).

2.2.2 Sekundárny dôvod-Deň Turíc–vznik cirkvi

Langleyová (1993, s. 57) napísala: „Keď Ježiš vystúpil k svojmu Otcovi na nebesia, zhromaždili sa jeho nasledovníci v Jeruzaleme a očakávali príchod Ducha Božieho, ako bol sľúbil. Duch Svätý prišiel o desať dní a Peter, vodca dvanástich apoštolov, pocítil novú smelosť a silu a oslovil zástup ľudí. Povedal im, že Ježiš, ktorého ukrižovali ako rého Boh vzkriesil zmŕtvych, je očakávaný Mesiáš, avyzval ich, aby sa odvrátili od svojich hriechov a dali sa v jeho mene pokrstiť. Tritisíc z nich prijalo jeho výzvu a dalo sa pokrstiť. Z Jeruzalema sa cirkev ďalej šíriala a koncom storochiamalastúpencov v Malej Ázii, Macedónii, Grécku a v Ríme”. Z internetového zdroja sa možno dozvedieť, že začiatky sviatku boli zakorenené v židovstve. Tento sviatok sa začína po Veľkej noci a jeho koniec bol na Turíce. Sviatok sa označuje ako žatva, ako náša 50. deň po Veľkej noci (Pluska, správny zosvet a šoubiznisu, z domova, zo zahraničia, ekonomiky – Pluska.sk, 2009). Ján Pavol II. uvidel: „Keď prišla nedeľa, deň Turíc, prvý deň týždňa novej oktávy po židovskej pasche (porov. Sk 2,1), zoslaním Svätého Ducha sa splnil prísľub, ktorý dal Ježiš apoštolom po svojom zmŕtvychvstaní (porov. Lk 24,49; Sk 1,4-5). To bol prvý deň nohlasovaniablahozvesti spása a prvých krstov: Peter vyhlásil zhromaždenému zástupu, že Kristus bol vzkriesený, a tí, čo

“prijali jeho slovo... dali sa pokrstiť” (Sk 2, 41). Bol to zjavenie Cirkvi, ktorá sa predtým stavila ako ľud, v ktorom sa zhromažďujú v jednote, napriek všetkým rozdielnostiam, roztrúsené Božie dieťky” (Ján Pavol II., 1998, č. 20). Turíce sa dajú označiť ako najväčší kresťanský sviatok, nielen pre evanjelikov, ale taktiež aj pre katolíkov.

2.2.3 Terciálny dôvod – Nedeľný odpočinok od práce

Nedeľný odpočinok od práce v človeku evokuje nielen takzvané „ničnerobenie“, ale tento deň by sa mal zasvätiť rodine, blízkym a taktiež Bohu. Ako tento odpočinok od práce vplýval na ľudí kedysi, a ako ho vidíme vplývať vsúčasnosti s adozvieme práv veteraz... „Poniekoľko storočí kresťania prežívali nedeľu len ako deň náboženského kultu bez možnosti uplatniť v ňom aj špecifický význam sobotňajšieho odpočinku. Až v IV. storočí občiansky zákon Rímskej ríše uznal týždenný rytmus a nariadil, aby „v deň slnka“ sudcovia, obyvatelia miesta združenia rozličných remesiel prerušili prácu” (Ján Pavol II., 1998, č. 64). Podľa Skoblíka (1997) prvotný vývoj nedeľného odpočinku siahal do roku 321, kedy Konštantín Veľký vstúpil do dejín zákonom o úplnom nedeľnom odpočinku. Tento zákon dovoľoval roľnícku prácu, ktorú vykonávali otroci. Neskoršie sa stalo zvykovým právom zachovávať nedeľný odpočinok aj odrodľníckej práce a taktiež sa zakazovali rušné činnosti, ako napríklad vojenské cvičenia, divadelné, cirkusové predstavenia, atď. Opiera sa aj osúčasnú problematiku, ktorú možno označovať ako tzv. víkendovú neurózu charakterizujúcu preplnené dňami, dramatické dopravné situácie. To všetko má za následek odchod ľudí do práce. Môžeme povedať, že zákon od Konštantína Veľkého bol veľmi prospešný, nakoľko sa človek mohol venovať svojej rodine, v tento deň upustil od problémov v robote, venoval sa najmä duchovnej oblasti. Ako už Skoblík naznačil, vsúčasnosti je problém vo víkendovej neuróze, keď sa rodič ponáhľa preč z domu za prácou. Preto sa nemožno čudovať, že je vsúčasnosti vysoká miera rozvodovosti. Stýmto faktom súvisia aj výchovadeti, pretože ak jeden z rodičov trávi celý týždeň v práci, a v nedeľu opäť odchádza do práce, tak sa ten rodič snaží aspoň trochu nahradiť jeho neprítomnosť rôznymi hrami, atým dieťaťom sa rozmaznáva. Katechizmus Katolíckej cirkvi (1998, č. 2186) naznačil nedeľný odpočinok takto: „Kresťania, ktorí disponujú voľným časom, majú pamätať na svojich bratov, ktorí majú tie isté potreby a tie isté práva a nemôžu si dopriať odpočinok pre svoju chorobu a biedu. Kresťanská nábožnosť už tradične venuje nedeľu dobrým skutkom a pokorným službám chorým, telesne postihnutým a starcom. Kresťania majú svätiteľ nedeľu aj tým, že svojej rodine a svojim blízkym venujú čas a starostlivosť, ktoré im ťažko môžu venovať v iných dňoch týždňa. Nedeľa je aj dňom

premýšľania, ticha, vzdelávania sa a meditácie, čo všetko prospieva rastu vnútorného akresťanského života“. Natentocitát môžeme reagovať aj tým, že nedeľňa je jedným, keď sa človek stane človekom v pravom zmysle slova. Chceli sme tým povedať, že sa stane humánnym a ľudským vďaka činom, ktoré pomôžu inému človekovi. Červinka a kol. (1966) písal, že odpočinok od práce by bol dobrým základom rozvoju osobnosti, starostlivosťou o zdravie (pravidelná strava, dostatok spánku, cvičenie), aktívne duševné odpočinok, kde patrí maliarstvo, hranie hudobných nástrojov, spev, rezbárstvo atď., ale aj cestovanie, šport, turistika. Tohto autora sme v našej práci uviedli preto, aby sme videli rozdiel medzi tým, čo bolo dôležité pred viac ako štyridsiatimi rokmi a medzi tým, čo je dôležité v súčasnosti. Tento rozdiel možno vidieť v nasledovnom citáte. „Cirkev, vedomá si svojej zodpovednosti poukazuje na práve hodnoty života a motivuje kresťanov k pravému a radostnému nedeľnému odpočinku. V nedeľu sa má kresťan zdržiavať najmä takej práce, ktorú koná v pracovných dňoch ako obstarávanie potrebných vecí, práca v domácnosti, alebo v rodine, alebo v práci, ktorá prináša finančné zisky. Rozhodujúce kritérium pri tvorbe úsudku nepoľháva na prvom rade druh práce, ale svätosť odpočinku, aby bol voľný pre slávenie Eucharistie, aby sa mohol vnútorne sústrediť, aby sa mohol venovať ako človek a ako kresťan dôležitejším a vyšším hodnotám a aby mal trochu času pre pestovanie spoločenského sblíženia v atmosfére lásky a radosti“ (Gunthor, 1989 in Lyko, 2001, s. 86). Odpočívať počas nedeľnej zložitosti, pretože mnoho ľudí nemá veľa voľného času. Preto kresťania stoja za tým, aby ostala povinnosť svätosti nedeľu, ktorú v priebehu storočí udržiavala Cirkev. Týkala sa hlavne robotníkov, služobníkov, aby aj oni mali príležitosť venovať sa eucharistii a skutkom milosrdenstva (Ján Pavol II., 1998). O strate duchovnej nedele sa možno dočítať aj z citátu od Antona Hlinku. „Netreba osobitne pripomínať, že nedeľa sa tým stala – ak sa vôbec o nej hovorí – predovšetkým dňom pracovného voľna. Stratila povahu sviatku, a to aj opticky. Už nie je prípravou na sobotným upratovaním, pečením, kúpaním. To všetko sa robí aj v týždni. V nedeľu sa deti (ako ročníci) neobliekajú do sviatočným šiat, ani keď idú do kostola. Stačí dať si sveter. A chýba aj niekdejší ovzdušie. Rodina neradi hľadajú spoločnosť pri sviatočnej pokrývke stole a často sa nezídu ani na obed. Nedeľné rodinné spoločenstvo? To je už aj v mnohých dobrých kresťanských rodinách rozprávka z dávnej minulosti. V nedeľu sa treba vyspať po nociach prebdených pri televízii alebo premlatovaných v kruhu priateľa. Jediné, čo v kresťanských rodinách ešte ostalo, je návšteva kostola. Ale stačí? Zodpovedá to požiadavke Svätého Otca Pavla II. – ktorého hlas je ozvenou zdravej kresťanskej tradície – že “viera sa má stať kultúrou”? Istotne nie” (Hlinka, 2009). Nad týmito slovami sa človek možno pozastaví. Prečo človek robí problém z toho, čo sa počas nedele doma, v spoločnosti, alebo v kostole, sadnúť si a jeden

stôlanaobedovať sa? Je to zrejme tým, že sa ponáhľame ľaným svetom, keď má človek iné priority, ako mávali jeho rodičia, starí rodičia. V niektorých rodinách ešte ostala tradícia, ktorou je chodenie celej rodiny do kostola. No vo väčšine rodín chodí často len jeden člen, najvyššie dvaja – z celú rodinu. Zákoník práce (2004) zabezpečuje obyvateľom Slovenskej republiky nepretržitý odpočinok v týždni, ktorý by mal pripadnúť na nedeľu. Taktiež vymedzuje dni pracovného pokoja, ktoré sú nasledovné: Deň vzniku Slovenskej republiky, Zjavenie Pána, Veľký piatok, Veľkonočný pondelok, Sviatok práce, Deň víťazstva nad fašizmom, Sviatok svätého Cyrila a Metoda, Výročie Slovenského národného povstania, Deň Ústavy Slovenskej republiky, Sedembolestná Panna Mária, Sviatok všetkých svätých, Deň boja za demokraciu, Štedrý deň, Prvý sviatok vianočný, Druhý sviatok vianočný. „Svätiť nedele a sviatky vyžaduje spoločné úsilie. Každý kresťan sa má vyhýbať tomu, aby bez potreby ukladal iným to, čo by im prekážalo zachovať Deň Pána. Ak zvyklosti (šport, pohostinské služby atď.) a spoločenské povinnosti (verejné služby atď.) vyžadujú od niektorých ľudí nedeľnú prácu, každý si má zodpovedne vyhradiť dostatočný čas na zotavenie. Veriaci majú s úmiernosťou a láskou dbať na to, aby sa vyhli výčinom a násilnostiam, ktoré niekedy vznikajú pri masových zábavných podujatiach. Aj napriek ekonomickým ťažkostiam má verejná moc dbať o to, aby zaistila občanom čas na odpočinok a Boží kult. Podobnú povinnosť majú aj zamestnávateľi voči svojim zamestnancom” (Katechizmus Katolíckej cirkvi, 1998, č. 2187). Odpočinok od práce má byť spojený s náboženstvom, pretože sa človek začne zamýšľať nad nebeskou dobrou a nad velebením Boha (Lev XIII., in Sociálne encykliky, 1997). Takéto poslanie možno vidieť i v encyklike Mater et magistra (Ján XXIII, in Sociálne encykliky, 1997), kde od tých, ktorí Cirkev zasvätila dňom nedele, je spomienkou Kristovho vykúpenia.

3 HODNOTY ĽUDSKEJ PRÁCE V KONTEXTE

SNEDE ĽNAJŠÍMODPO ČINKOM

Pod pojmom práca sa rozumie vedomé nasadenie telesných a duševných schopností človeka za účelom rozvinutia jeho osoby, za účelom dobra spoločnosti. Práca slúži aj na založenie rodiny, ale aj na proces výchovy v rodine. Posledným cieľom práce má byť realizácia človeka. Preto je dôležité, aby pracujúci neprekračoval hranice ľudských možností. V súčasnosti je priam nutnosť vzdelávať sa popri práci a zvyšovať si kvalifikáciu. Práca prispieva k rozvoju človeka, a preto má človek na ňu právo. Toto právo vychádza z definície Organizácie spojených národov, z článku a.23/1 o ľudských právach z roku 1948. K práci patrí aj spravodlivá mzda, ktorá taktiež vyplýva zo Všeobecnej deklarácie ľudských práv z roku 1948. Mzda slúži na zabezpečenie životných potrieb človeka, na zabezpečenie budúcnosti pre seba, pre svoju rodinu. Spravodlivá mzda sama odzrkadľuje hodnotu práce človeka (Skoblík, 1997). Podľa Striežena (1996, s. 161) je práca „špecifický sociálny jav, cieľavedomá a účelová činnosť, ktorá sa realizuje v určitom sociálnom prostredí (napr. podniku), spravidla zaspoluú časti ďalších jedincov a so všetkými sociálnymi vzťahmi, ktoré sa v určitom sociálnom časopriestore práce vyskytujú. V podnikovej sociálnej práci rešpektujeme ľudskú ekonomickú, ergonomickú, technologickú, fyzikálnu, mzdovú, právnu, fyziologickú, psychologickú, sociologickú atď. Práca je predmetom znaková komunikácia medzi ľuďmi (výrobky, umelecké diela). Cieľom práce je uspokojovať základné potreby človeka, a preto slúži aj ako prostriedok obživy. Za určitú stránku práce ako činnosti pokladáme jej tvorivosť a činnosť“. Kompendium sociálnej vedy Cirkvi (2008) poukazuje na určitý sociálny rozmer ľudskej práce. To znamená, že človek pracuje s inými ľuďmi, pracuje pre druhých ľudí. Práca bola, je a bude pre rodinu nevyhnutná, nakoľko ju udržiava pri živote. Práca zaobstaráva základné prostriedky pre fungovanie rodiny. Avšak aj túžba nachádzať si čas strávený prácou, ktoré ovplyvňujú čas strávený v rodine. Zarádiť sa tu dá napríklad dochádzanie do práce (väčšinou je to počas nedele), viac zamestnaní, fyzická námaha. V encyklike *Rerum Novarum* (Lev XIII., in Sociálne encykliky, 1997) sa píše, že ľudia, ktorí sú chudobní, alebo žijú z práce nie sú horší ako ľudia, ktorí sú bohatší. Hovoril nám o tom aj život Ježiša Krista, ktorý aj keď bol Synom Božím, tak chcel byť považovaný za tesárovoho syna a celý svoj život zasvätil práci. Z tohto možno vidieť, že dôstojnosť človeka spočíva v jeho činoch. Ako píše Pavol VI. (in Sociálne encykliky, 1997), práca je chcená a

požehnaná priamo od Boha, ktorá sa koná spoločne, to znamená v spoločných utrpeniach, ale aj nádejach, túžbach, radościach zblížujemysle, ale aj srdcia.

3.1 Práca v nedeľu – áno, či nie?

Prečo človek uprednostňuje prácu v nedeľu pred nedeľou? Najširšie odpočítkom, pred rodinou, pred priateľmi? Je známe, že sú časná doba, v ktorej žijeme napreduje rýchlym tempom, že všetci sanie kde ponáhľame, máme málo času na tých najbližších. Nedeľu aby pretomalaby ťd ňom, kedy sa rodina stretne doma, členovia komunikujú o svojich radościach, ale aj problémoch. Avšak realita je iná. Rodičia vedia zmysel v trávení nedeľného hodín v práci, preto že tak majú možnosť zvýšiť svoj finančný príjem. Dôsledok toho je, že deti trávia nedeľný čas bez rodičov, väčšinou pri televízii alebo počítači, nemajú sa čas porozprávať so rodičmi o svojich starostiach a problémoch. O zmenu tejto skutočnosti na Slovensku sa pokúsil aj poslanec za Slovenskú národnú stranu, Jozef Rydlo, ktorý predložil do parlamentu návrh novely Zákonníka práce o zakázaní práce v nedeľu alebo čas sviatku. V dôvodovej správe v Návrhu Zákona Jozef Rydlo uviedol, že aj v Nemecku je nedeľné voľno chránené Ústavou. V dôvodovej správe Jozef Rydlo taktiež uviedol, že zamestnanci, ktorí vykonávajú svoju prácu počas nedele, alebo sviatkov nemajú čas na svojerodiny, takže sa im nemôžu poriadne venovať. Na črtol tu, že práca, akou je napríklad predaj tovaru počas nedele, alebo sviatkov nemôže byť dôležitejšia ako spoločný deň strávený s deťmi, s rodinou. Len v voľnom čase sa dajú vytvárať rodinné vzťahy, ale taktiež aj vzťahy k priateľom. Tí, ktorí počas nedele pracujú, neohrozujú len vzťahy vo svojej rodine, ale aj svoje zdravie. Cieľom tejto navrhovanej novelizácie bol zákon o úpravách v Slovenskej republike takú zákonnú úpravu, ktorá je bežná v väčšine krajín Európskej únie (Návrh novele Zákonníka práce, ktorá upraví prácu v nedeľu a vo sviatky, 2009). Rydlo návrh zapôsobil na ľudí pozitívne, a to z tohto dôvodu, že chcel, aby rodina trávila čas spolu, aby si ľudia oddýchli, keďže celý týždeň pracujú. Keď v iných štátoch vedia, že ľudia netrávia nedeľný čas v obchodných centrách, tak prečo sa u nás nevedia s tým ľudia zmieriť. Veď žijeme v dobe, kedy si vieme zabezpečiť potraviny, drogériu počas bežných pracovných dní. Tak prečo by sme mali nakupovať počas nedele a sviatkov? Prečo deň, ktorý strávime nakupovaním počas nedele, nestrávime radšej v kostole, alebo pri rodinných príbuzných? Na to sa možno pýtať parlament Slovenskej republiky, pretože s novelou zákona, ktorú predložil poslanec Jozef Rydlo, ktorej hlavným cieľom bolo, aby boli hlavné nákupné centrá v nedeľu uzatvorené, parlament neodsúhlasil.

3.2 Ženy a práca

Súčasným trendom je aj to, kedy matky musia pracovať po čas nedeľ alebo sviatkov v obchodných centrách, priemysle, alebo v štátnych službách, lebo to im vyplýva z pracovnej zmluvy. Matka však nemá na výber. Buď bude pracovať, ako to zamestnávateľ vyžaduje, alebo ju nahradí iná pracovná síla. Všetko, čo matka robí, aby užívala svoja rodinu je práve na úkor rodiny. Treba si však uvedomiť, že je matka v rodine nepostrádateľnou osobou. Práve ona je tá, ktorá by mala byť súčasťou jej domova, mala by sa nimi hrať, ale aj sa učiť či modliť. Pius XI (Quadragesimo anno in kolektív, Sociálne encyklika, 1997) napísal, že matka má vykonávať prácu v domácnosti, má sa starať o výchovu svojich detí. Matky, ktoré pre nedostatok otcovej mzdy musia pracovať mimo domova, aby prispeli na obživu, zanedbávajú úlohu a povinnosti v rodine. Je pravdou, že žena má mať rovnaké práva, ako má muž. Na niektorých pracovných miestach sa stáva, že pri rovnakej práci a pri rovnakom výkone je muž oveľa lepšie finančne ohodnotený ako žena. Tiež je pravdou, že v iných krajinách, napríklad v Arábii, žena nemusí pracovať, pretože sa o ňu musí postarať manžel, zatiaľ čo ona sa má starať o výchovu svojich detí. Nová Slovenskej republika je situácia inakšia, pretože žena nemusí živiť rodinu, a žena musí tiež pracovať, aby finančne zvládla pokryť všetky náklady rodiny. Ak si má človek vybrať, či je dobré ak je žena v domácnosti alebo je dobré, ak žena pracuje, tak bude zrejme neutrálny, pretože v dnešnej dobe je luxusom, ak žena pracovať nemusí. Súčasne životná situácia rodiny si priamo vyžaduje, aby oboja rodičia pracovali, pretože náklady na starostlivosť o domácnosť, rodinu a deti sú veľmi vysoké. Preto netreba odsudzovať ženy – matky, ktoré pracujú, aby užívali svoje deti. Veď takmer každá matka sa teší, keď skončí prácu a môže byť so svojou rodinou. Tu možno vidieť, že je pre ňu rodina na prvom mieste, a prácu potrebuje len na užitie rodiny. Nosú aj matky, ktoré sa popárme si a ochopôrode vráti a opäť do práce, aj keď sa to od nich nevyžaduje. Ide hlavne o moderátorky, modelky, herečky, podnikateľky, ktoré si zrejme nevedia predstaviť život v domácnosti. Tieto ženy si zaobstarajú opatrovatelku, a myslia si, že sú najlepšie matky, pretože dieťa má všetko, čo si zažiada. Možno si myslieť, že takáto výchova je nevhodná, a že najlepšie pre dieťa by bolo, keby sa mu matka čo najviac venovala po čas prvých rokov života, kým nenastúpi do škôlky, keď sa učí samostatnosti.

3.3 Mzda a koodmenazaprácupo čas nedele, sviatku vosvetle ľudskej dôstojnosti

„Mzda je peňažné plnenie alebo plnenie peňažnej hodnoty (naturálna mzda) poskytované zamestnávateľom zamestnancovi za prácu. Za mzdu sa nepovažuje plnenie poskytované

vsúvislosti so zamestnaním podľa iných ustanovení tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov, najmä náhrada mzdy, odstupné, odchodné, cestovné náhrady, príspevky zo sociálneho fondu, výnosy zkapitálových podielov (akcií) alebo obligácií a náhrada za pracovnú pohotovosť. Za mzdu sa tiež nepovažuje ďalšie plnenie poskytované zamestnávateľom zamestnancovi zo zisku po zdanení“ (Rybárová a kol., 2004, s. 226). Barancová a Schronk (2000) taktiež definovali mzdu ako odmenu za prácu v pracovnom pomere. Mzda vychádza zo zmluvného princípu dojednania mzdy medzi zamestnávateľom a zamestnancom a nesmie byť nižšia ako minimálna mzda. Podľa Strieženca je mzda „cena práce vykonávanej v pracovnom pomere, na ktorú má pracovník nárok na základe mzdových predpisov, prípadne ustanovení kolektívnych zmlúv a alebo pracovných zmlúv“ (Strieženec, 1996, s. 122-123).

Zákoník práce (2000) nevymedzoval pojem sviatok. Nebolo rozhodujúce, či išlo o štátny sviatok, alebo o sviatok, napríklad cirkevný. Príplatok za prácu vo sviatok zamestnávateľ poskytoval bez ohľadu na to, či sviatok pripadol na nedeľu, alebo na pracovný deň. Tento príplatok však neprislúchal zamestnancom, ktorí by v deň, na ktorý pripadol sviatok, nepracovali aj keby nebol sviatok. Podľa zákona prislúchal zamestnancovi, ktorý pracoval počas sviatku zvýšenie mzdy najmenej o 50 % priemerného zárobku. Aj za prácu počas soboty a nedele prislúchal zamestnancovi príplatok. Tento príplatok bol vo výške 25 % priemerného hodinového zárobku (Barancová, 2000). Človek si môže myslieť, že skôr mladí ľudia ostávajú po čas nedeľ a sviatkov v práci, pretože sa chcú postaviť na vlastné nohy, chcú si zobrať hypotéky na bývanie, alebo si chcú založiť vlastnú rodinu a potrebujú každú príležitosť na vylepšenie finančnej situácie. V súčasnosti je známe, že je horšia ekonomická situácia, a ľudia si potrebujú čo najviac zarobiť, aby živilisvoju rodinu. Možno si človek ani neuvedomuje, že uprednosťuje prácu pred rodinou a vie, aké dôsledky môžu nastáť pri zanedbávaní svojej rodiny. Tieto dôsledky môžu byť rôzne. Azda medzi tie najhoršie patria rozvody manželstva, rozpady rodiny, nedostatok komunikácie a deťmiatď.

4 EKUMENIZMUS–JEHOVZNIKANÁPL Ň

Veselý (1997) píšal o snahe zjednotenia kresťanstva. Medzi prvú snahu zaradil založenie Evanjelickej aliancie v Londýne, v roku 1846. Päťdesiatdva cirkevných spoločností z Európy a Severnej Ameriky bolo zastúpených v tejto aliancii. Spoločne sa uznalo Písmo sväté, svätá Trojica, krst, Večera Pánova. Spoločne sa vykonáva aj modlitebný týždeň v prvom januárovom týždni. Od tohto roku vznikli ešte aj iné zväzy, napríklad v roku 1855 vznikol v Paríži Svetový zväz kresťanskej jednoty mladých mužov (YMCA), ktorého hlavným cieľom bolo priviesť mladých mužov ku Kristovi a na základe evanjelia usmerňovať ich život v rodine, práci, spoločnosti. Ďalší zväz – Svetový zväz kresťanských študentov (WSCF) vznikol roku 1897 vo švédskom meste Vadstena. Moricová (2004) opisuje vznik ekumenickej rady cirkvi, kedy sa predstavitelia hnutia Viera a ústava a hnutia Života dielo zili. 1938 na konferencii v Utrechte avpracovali plán najedinú svetovú organizáciu, a to na Svetovú radu cirkví. Prvé zhromaždenie, ktoré bolo naplánované na rok 1941 sa nekonalo kvôli vojnovým udalostiam a uskutočnilo sa v roku 1948 v Amsterdame. Na tomto zhromaždení sa zúčastnilo 351 delegátov zo 145 cirkví. Bola schválená rezolúcia o založení Svetovej rady cirkví. Hlavnou úlohou Ekumenickej rady cirkví, so sídlom v Ženeve bolo splnenie toho, čo bolo povolane, na slávu Boha Otca, Syna a Ducha Svätého. Jej cieľom bolo napomáhať oživeniu a prehĺbeniu vzájomných kontaktov cirkví, a tým prispievať k jednote. Najvyšším orgánom Ekumenickej rady cirkví je valné zhromaždenie, na ktorom sa zúčastňovali delegáti zastupujúci jednotlivé cirkvi a toto zhromaždenie sa uskutočňovalo každých sedem rokov, až dodnes. V Slovenskej republike bola Ekumenická rada cirkví ustanovená v marci 1993, ako spoločnosť cirkví a náboženských spoločností, ktoré boli zaregistrované na území Slovenskej republiky, a hľadali cestu k vzájomnému porozumeniu a spolupráci. Snažili sa prekonať rozdiely, posilňovať jednotu kresťanstva. Riadnymi členmi Ekumenickej rady cirkví Slovenskej republiky sú: Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, Reformovaná kresťanská cirkev, Pravoslávna cirkev na Slovensku. Taktiež patria: Cirkev bratská v Slovenskej republike, Evanjelickej cirkvi metodistickej, Cirkev československá husitská, Bratská jednota baptistov a nakoniec Starokatolícka cirkev na Slovensku. Cirkvi, alebo náboženské spoločnosti, ktoré sa chcú podieľať na činnosti v Ekumenickej rade cirkví Slovenskej republiky, no nemôžu sa stať jej členmi z rôznych dôvodov, majú štatút pozorovateľa. Tuzaraďujú Rímskokatolícku a Gréckokatolícku cirkev, Apoštolskú cirkev a

Cirkev adventistov siedmeho dňa. Adamovič (2008) uviedol, že veľkú úlohu v ekumenizme zohral Druhý vatikánsky koncil, ktorý sa otvoril ako ekumenický koncil a bol zahájený pápežom Jánom XXIII 11. októbra 1962 a skončený bol 8. decembra 1965 pápežom Pavlom VI. Tento koncil sa zaoberal dialógmi Cirkvi s nekr esťanmi, taktiež s oddelenými bratmi, s neveriacimi, so Židmi. Otázky sa nevyhli ani ekumenickej činnosti, ekumenickej formácii, ekumenickému ruchu, láske, rozvoju ekumenizmu. Existuje aj určitá prepojenie ekumenizmu s kresťanskou nedeľou. Toto prepojenie súvisí s faktom, že všetky cirkvi na Slovensku uznávajú nedeľu ako Deň Pána. Aj keď sa tieto cirkvi odlišujú od seba rôznymi náboženskými prvkami, tak nedeľu ajedným, kedy všetky cirkvi na Slovensku slávia Pánovu nedeľu bohoslužbami, omšami.

4.1 Ekumenizmus v Oravskom regióne

Pre lepšie pochopenie ekumenizmu v Oravskom regióne, boli vypracované dve tabuľky, ktoré sa nachádzajú v prílohe B. V týchto tabuľkách sa nachádzajú informácie o dvoch najhlavnejších vierovyznaniach v Oravskom regióne (okresy Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín), konkrétne o rímskokatolíckom a evanjelickom vierovyznaní.

V tabuľke č. 1 možno vidieť, že v regióne Orava prevládala rímskokatolícka cirkev a to s veľmi veľkým rozdielom. Väčšina oravských obyvateľov sa hlásila k rímskokatolíckemu náboženstvu. Vo všetkých troch okresoch sa najväčšie množstvo evanjelikov nachádzalo v okrese Dolný Kubín, kde sa ku evanjelickej cirkvi augsburského vyznania prihlásilo 7875 obyvateľov. V regióne Hornej Oravy (okres Námestovo, Tvrdošín) sa k evanjelickej cirkvi prihlásilo len 406 obyvateľov, z celkového počtu 88449 obyvateľov. Aj keď počet obyvateľov evanjelického vierovyznania v Oravskom regióne bol veľmi nízky, tak sa pomerne často konali ekumenické stretnutia oboch vierovyznaní, kde možno spomenúť napríklad ekumenické modlitby v kostoloch, počas rôznych sviatkov, napríklad na Dušičky, 2. novembra. Taktiež sa konali ekumenické modlitby na vrchu Choč.

V tabuľke č. 2 sme zistili počet kostolov v daných okresoch. Tieto informácie sme získali prostredníctvom telefonických rozhovorov so starostami miest a obcí. Najviac kostolov patrí pod rímskokatolícku diecézu. Možno spomenúť aj súvislosť medzi tabuľkou č. 1 a tabuľkou č. 2. Súvisť bol počet obyvateľov evanjelického vierovyznania a počet evanjelických kostolov v danom okrese. Z tabuľky vyplýva, že najviac evanjelických kostolov sa nachádzalo v okrese Dolný Kubín. V Námestovskom okrese nebol doteraz postavený žiaden evanjelický kostol, a v okrese Tvrdošín je postavený jeden kostol.

EMPIRICKÁ ČASŤ

5 METODIKA VÝSKUMU

Napozitívnerozvíjanie sociálnych vzťahov vrodine alebo v širšej spoločnosti počas sviatočného dňa (nedele) je rôznypohľad. V empirickej časti sa pokúsime odpovedať aspoň na otázku, ktorá sa týka slávenia kresťanskej nedele. Má pre človeka väčší význam oddychovanie v nedeľu, ako čas strávený s rodinou? Je pre kresťana oveľa dôležitejšie slávenie eucharistie počas nedele?

5.1 Ciele

1. Zistiť rozdiely vo vybraných postojoch k sláveniu nedele z kresťanského hľadiska podľa vierovyznania.
2. Zistiť rozdiely vo vybraných postojoch k sláveniu nedele zo sociálneho hľadiska podľa vierovyznania.
3. Overiť si predpoklad, že existuje vzťah medzi vierovyznaním a nedeľným odpočinkom.

5.2 Výskumné metódy

V empirickej časti sme použili dotazník určený pre evanjelikov a katolíkov, ktorý bol zameraný na zistenie názorov o hľadiskách postoja k prežívaniu nedeľného dňa.

5.3 Výskumná vzorka

Výskumnú vzorku v dotazníku tvorilo 30 respondentov, z toho 15 bolo evanjelického vierovyznania a 15 rímskokatolíckeho vierovyznania. Všetci respondenti boli z Oravského regiónu. Vzorku tvorilo 19 mužov a 11 žien. Najviac oslovených bolo vo vekovej kategórii 36-45 rokov. Väčšina respondentov pochádzala z okresu Dolný Kubín.

5.4 Dotazník

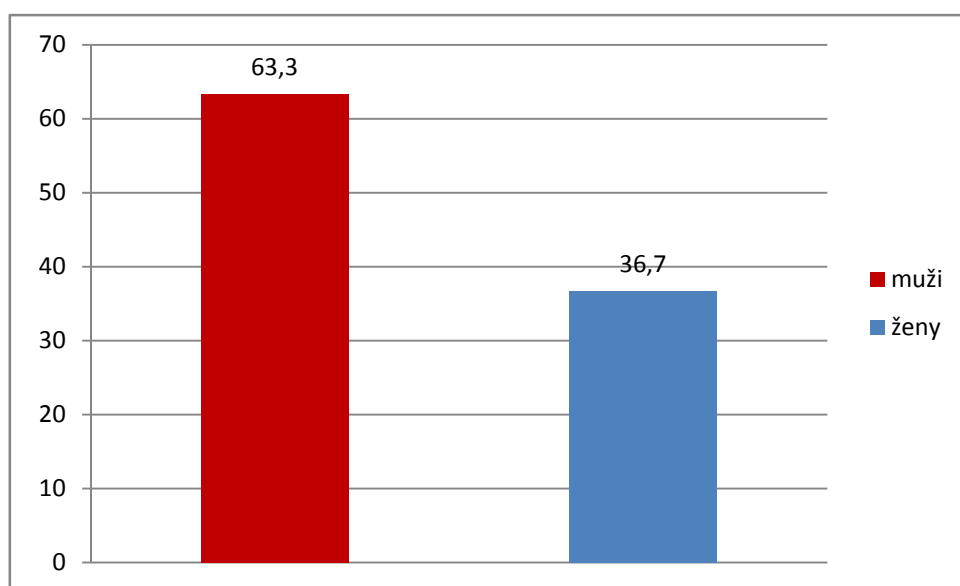
1.Pohlavie respondentov

a.mužb.žena

Tabuľka1

pohlavie	počet	
	n	%
a.	19	63,3
b.	11	36,7
spolu	30	100

Údaje v grafoch sú v percentách

Graf1

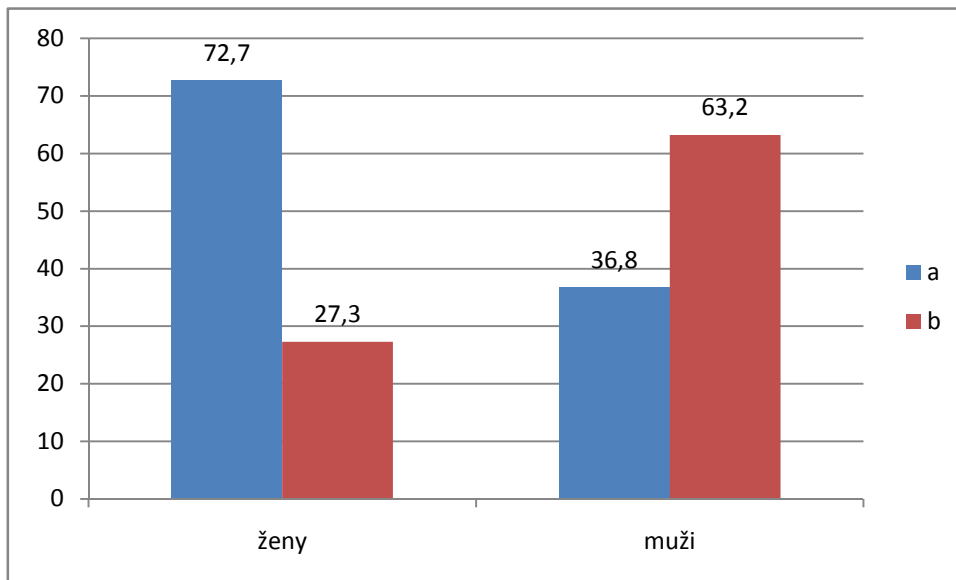
V dotazníku bolo oslovených takmer polovicu respondentov mužov a kožien (63,3% vs. 36,7%).

2. Vierovyznanie

a.evanjelické b.rímskokatolícke

Tabuľka 2

odpoveď	ženy		muži			spolu	
	n	%	n	%	n	%	
a.	8	72,7	7	36,8	15	50	
b.	3	27,3	12	63,2	15	50	
spolu	11	100	19	100	30	100	

Graf 2

Zo všetkých oslovených respondentov je 50% ľudí evanjelického vierovyznania, kde väčšiu časť tvoria ženy, než muži (72,7% vs. 36,8%). Väčšiu časť rímskokatolíckych respondentov tvoria muži, než ženy (63,2% vs. 27,3%).

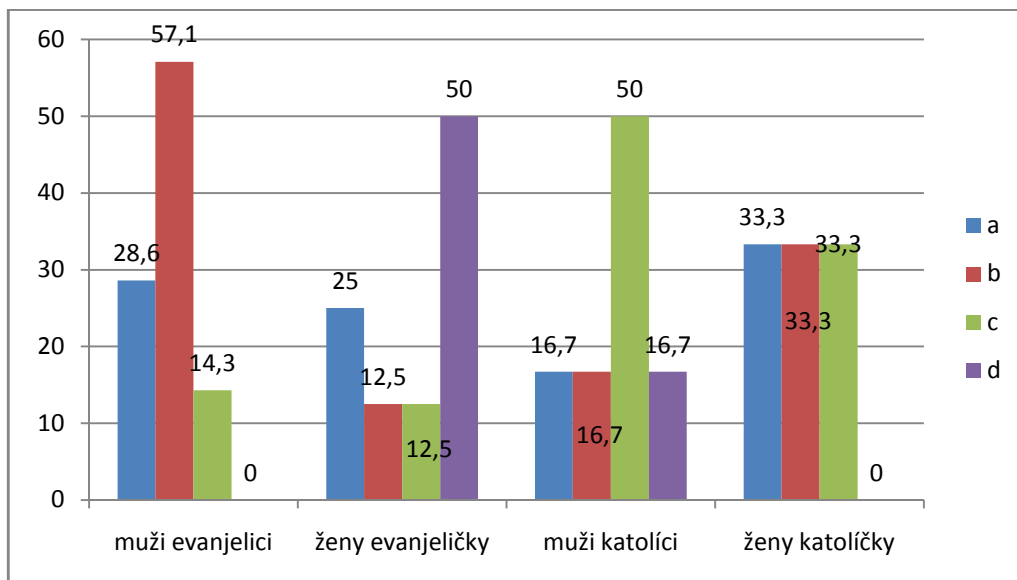
3.Vek

a.19-25b.26-35c.36-45d.viacako

45

Tabuľka3

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	2	25	2	28,6	4	26,7	1	33,3	2	16,7	3	20
b.	1	12,5	4	57,1	5	33,3	1	33,3	2	16,7	3	20
c.	1	12,5	1	14,3	2	13,3	1	33,3	6	50	7	46,7
d.	4	50	0	0	4	26,7	0	0	2	16,7	2	13,3
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf3

Uevanjelikov bez rozdielu na pohlavie prevyšoval v ek od 26-35 rokov (69,6 %). Konkrétnejšiemôžemopoveda ť,žeuevanjeli čiekprevažovalvekviacako45rokov (50%)aumužovevanjelikovprevažovalavekováhra nica26-35rokov(57,1%).Ukatolíkov bezrozdielunapohlavieprevyšovalvekod36-45ro kov(83,3%).Ukatolí čokneprevažovala ani jedna veková hranica, nako ťko vekové hranice od 19-25 rokov, 26-35 rokov a od 36-45 rokov mali rovnaké hodnoty (33,3%). Umužovkatolí kovprevažovalaveková hodnota 36-45 rokov (50%).

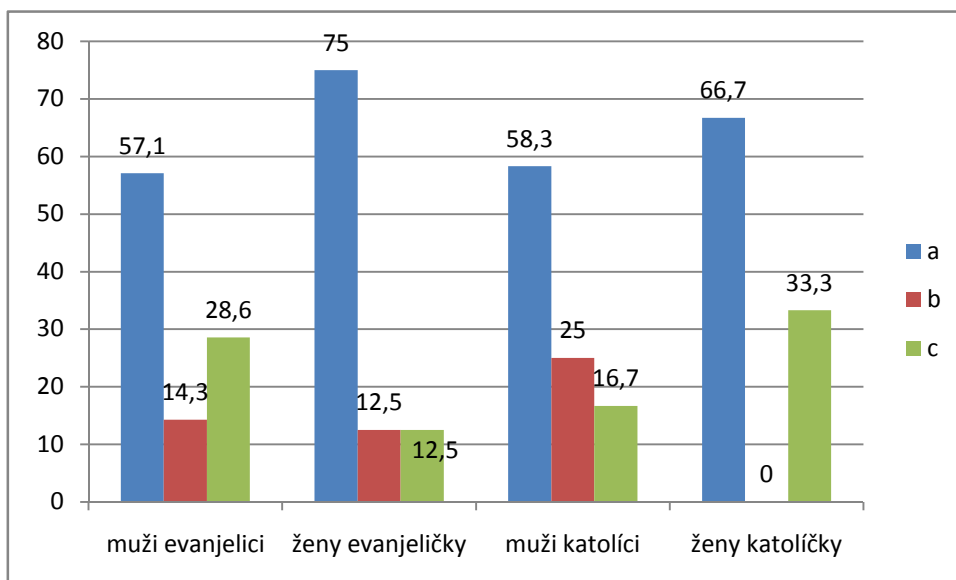
4.Mesto

a.okresDolnýKubínb.okresNáместovo

c.Tvrdošín

Tabuľka4

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	6	75	4	57,1	10	66,7	2	66,7	7	58,3	9	60
b.	1	12,5	1	14,3	2	13,3	0	0	3	25	3	20
c.	1	12,5	2	28,6	3	20	1	33,3	2	16,7	3	20
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

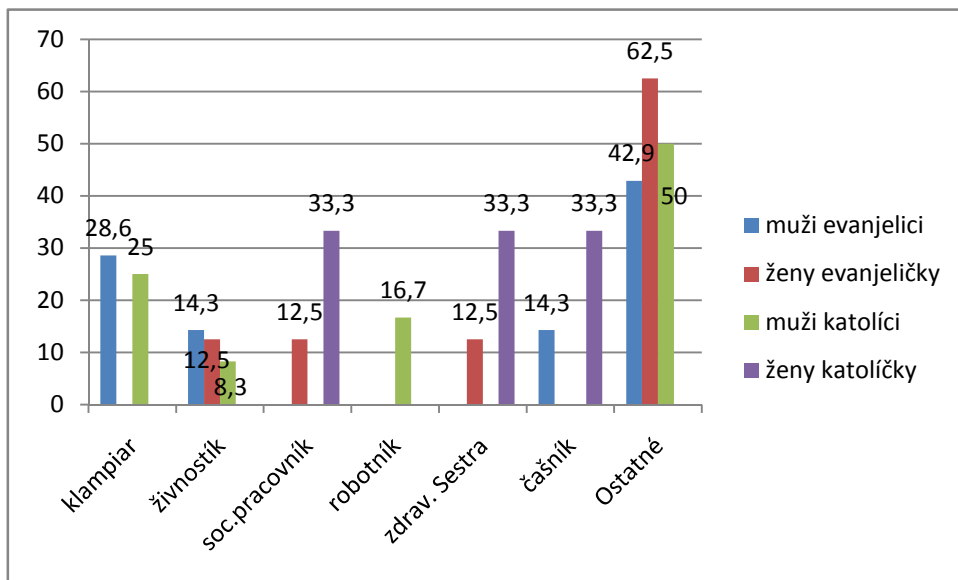
Graf4

Pri evanjelickom vierovyznaní prevládali respondenti, ktorí pochádzajú z okresu Dolný Kubín, a to v pomere: muži (57,1 %) a ženy (75 %). U katolíckych respondentov taktiež prevládala okres Dolný Kubín, a to v pomere: muži (58,3 %) a ženy (66,7 %).

5.Zamestnanie

Tabuľka5

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Klmpiar	0	0	2	28,6	2	13,3	0	0	3	25	3	20
Živnostník	1	12,5	1	14,3	2	13,3	0	0	1	8,3	1	6,7
Soc.pracovník	1	12,5	0	0	1	6,7	1	33,3	0	0	1	6,7
Robotník	0	0	0	0	0	0	0	0	2	16,7	2	13,3
Zdrav.sestra	1	12,5	0	0	1	6,7	1	33,3	0	0	1	6,7
Čašník	0	0	1	14,3	1	6,7	1	33,3	0	0	1	6,7
Ostatné	5	62,5	3	42,9	8	53,3	0	0	6	50	6	40
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf5

Zgrafu možno vidieť, že mužov - evanjelikov prevládajú ostatné zamestnania (42,9 %), takisto aj evanjelických žien (62,5 %), ako aj katolíckych mužov (50 %). Výnimkou sú ženy - katolíčky, kde zamestnania, ako sú sociálna pracovníčka, zdravotná sestra a čašníčka majú najväčšie hodnoty (33,3%).

6.Vnede Pubymalarodinatrávi t' časpolu

a.súhlasím

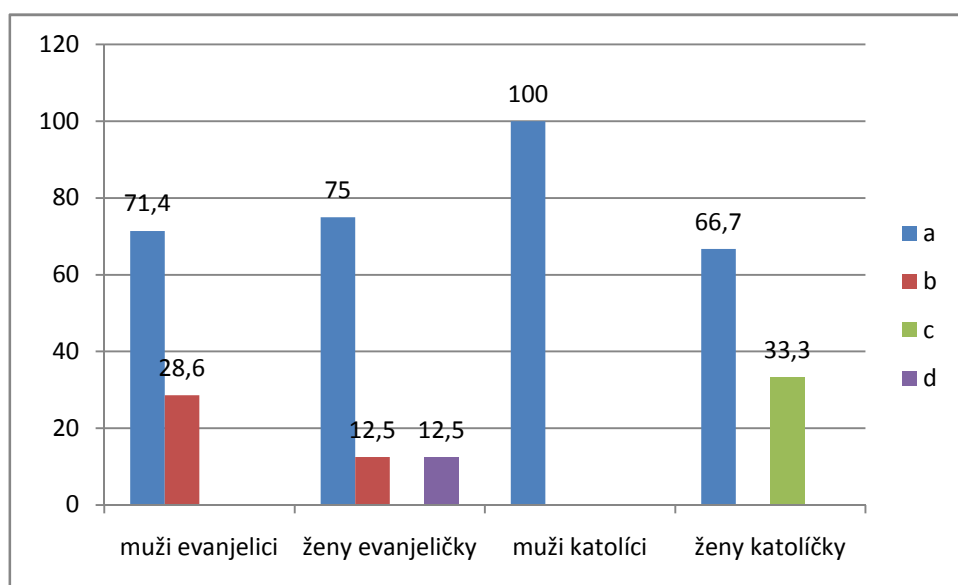
b.viacsúhlasímakonesúhlasím

c.viacnesúhlasímakosúhlasím

d.nesúhlasím

Tabuľka6Trávenievo Pného časusrodinou

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici			Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
a.	6	75	5	71,4	11	73,3	2	66,7	12	100	14	93,3	
b.	1	12,5	2	28,6	3	20	0	0	0	0	0	0	
c.	0	0	0	0	0	0	1	33,3	0	0	1	6,7	
d.	1	12,5	0	0	1	6,7	0	0	0	0	0	0	
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100	

Graf6

Zopýtaných evanjelických respondentov prevládala o dpoveď súhlasu, ato konkrétne mužov - evanjelikov (71,4 %) aevanjelických (75 %). Muži - katolíci (100 %) súhlasili stýmto tvrdením, a ženy - katolíčky taktiež súhlasili stýmto tvrdením (66,7%).

7. Ak bysombol poslancom NRSR, hlasoval bys om za zákon, ktorý zakazuje predaj tovaru v obchodných reťazcoch počas nedele.

a. súhlasím

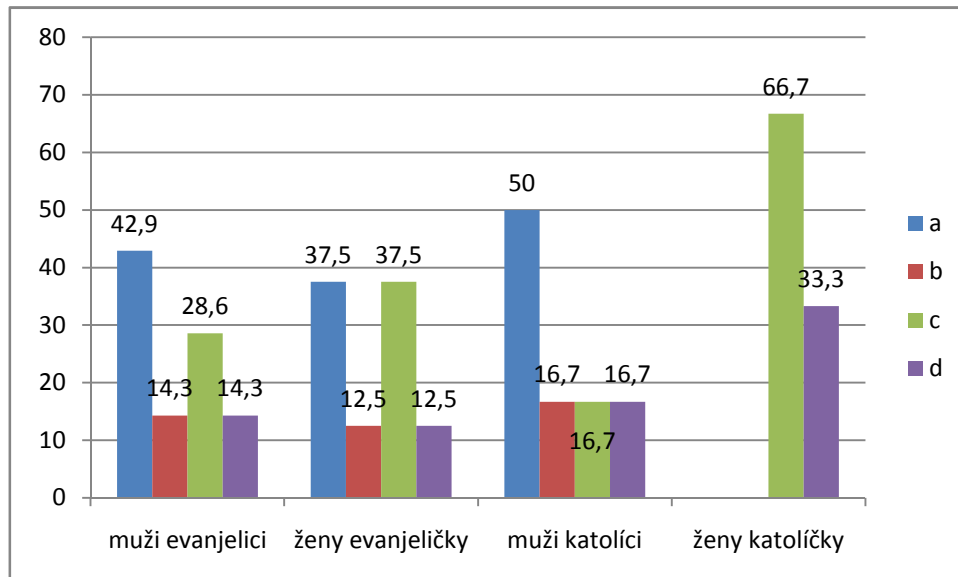
b. viacsúhlasím ako nesúhlasím

c. viac nesúhlasím ako súhlasím

d. nesúhlasím

Tabuľka 7 Zákon o predaji tovaru v obchodných reťazcoch počas nedele

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	3	37,5	3	42,9	6	40,0	0	0	6	50	6	40
b.	1	12,5	1	14,3	2	13,3	0	0	2	16,7	2	13,3
c.	3	37,5	2	28,6	5	33,3	2	66,7	2	16,7	4	26,7
d.	1	12,5	1	14,3	2	13,3	1	33,3	2	16,7	3	20
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf 7

Za zákaz predaja tovaru v obchodných reťazcoch počas nedele hlasovalo viac mužov - evanjelikov (42,9%), ako žien - evanjeličiek (37,5%), a taktiež polovicu mužov - katolíkov (50%) hlasovala za zákaz predaja. Naopak u katolíckych ženách viac prevažoval nesúhlas, ako súhlas (66,6% vs. 0%).

8.Vä čšinunede l'ného časupozerámtelevíziu,hrámsanapo čítači.

a.súhlasím

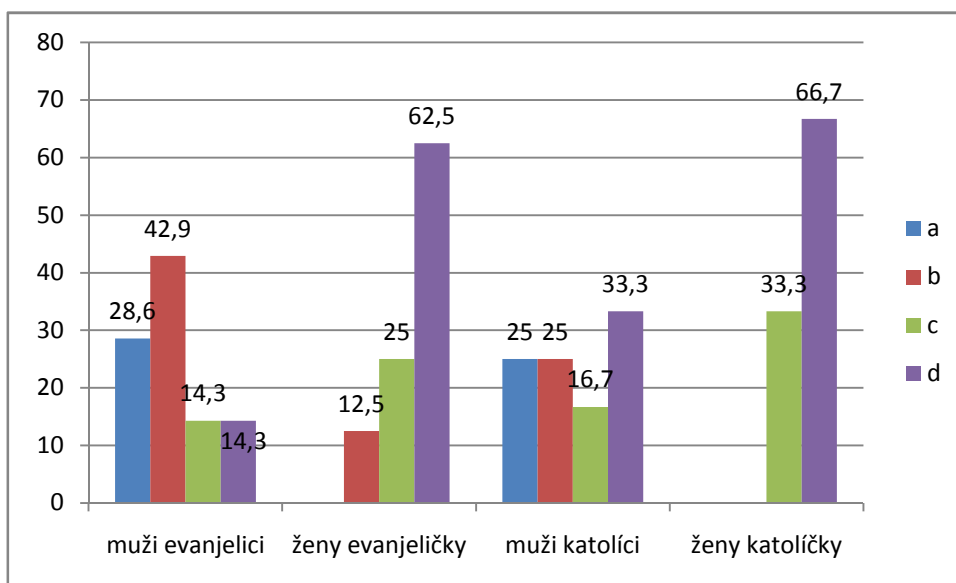
b.viacsúhlasímakonesúhlasím

c.viacnesúhlasímakosúhlasím

d.nesúhlasím

Tabuľka8Trávenie časusledovanímtelevízie

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	0	0	2	28,6	2	13,3	0	0	3	25	3	20
b.	1	12,5	3	42,9	4	26,7	0	0	3	25	3	20
c.	2	25	1	14,3	3	20	1	33,3	2	16,7	3	20
d.	5	62,5	1	14,3	6	40	2	66,7	4	33,3	6	40
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf8

Zistilime,ženajviacprevažovalnesúhlasstýmto to bolo 66,7%,umužov -katolíkov 33,3%,užien 62,5%,astvrdenímviacmenejsúhlasiloaž42,9%

tvrdením,atokonkrétne:užien-katolí čok -evanjeli čiektopredstavovalohodnotu mužov-evanjelikov.

9. Každú nedeľu chodím na bohoslužby.

a. súhlasím

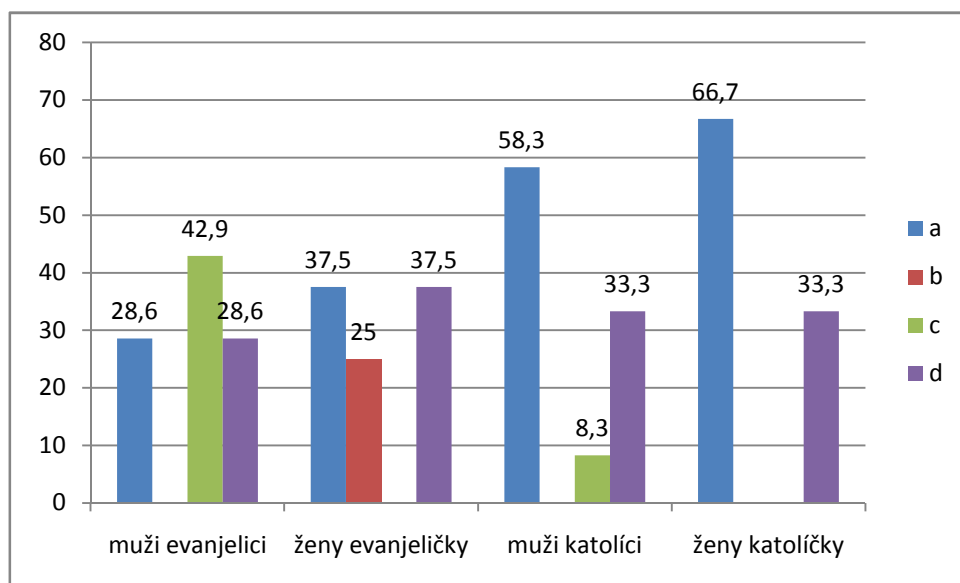
b. viacsúhlasím ako nesúhlasím

c. viac nesúhlasím ako súhlasím

d. nesúhlasím

Tabuľka 9 Účastň na bohoslužbách

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici			Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
a.	3	37,5	2	28,6	5	33,3	2	66,7	7	58,3	9	60	
b.	2	25	0	0	2	13,3	0	0	0	0	0	0	
c.	0	0	3	42,9	3	20	0	0	1	8,3	1	6,7	
d.	3	37,5	2	28,6	5	33,3	1	33,3	4	33,3	5	33,3	
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100	

Graf 9

Najčastejšie sa na bohoslužbách zúčastňujú respondenti rímskokatolíckeho náboženstva, kde až 66,7% žien sa zúčastňuje nedeľných bohoslužieb a až 58,3% mužov sa tak tiež zúčastňuje nedeľnej bohoslužby. U evanjelikov sú hodnoty skoro vyrovnané, kde 42,9% mužov sa viac menej zúčastňuje na bohoslužbách, a pomer žien, ktoré navštevujú bohoslužby, a ktoré nenavštevujú bohoslužby je vyrovnaný, a to 37,5%.

10. Vnede ľudobiehamzameškanúprácuzuplynulýchdni.

a.súhlasím

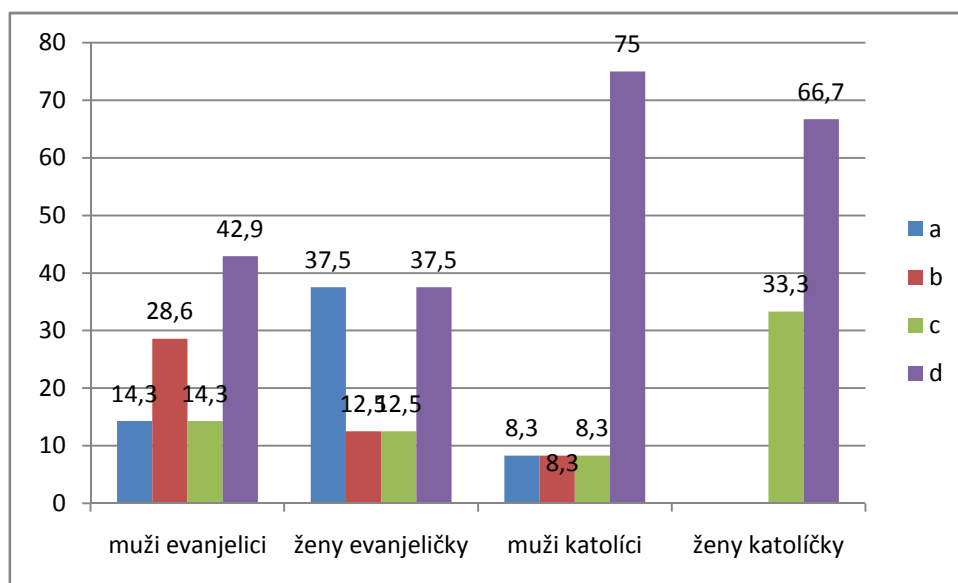
b.viacsúhlasímakonesúhlasím

c.viacnesúhlasímakosúhlasím

d.nesúhlasím

Tabuľka10Nadmiernaprácavnede ľu

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	3	37,5	1	14,3	4	26,7	0	0	1	8,3	1	6,7
b.	1	12,5	2	28,6	3	20	0	1	8,3	1	6,7	
c.	1	12,5	1	14,3	2	13,3	1	33,3	1	8,3	2	13,3
d.	3	37,5	3	42,9	6	40	2	66,7	9	75	11	73,3
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf10

Dozvedeli sme sa, že väčšina našich respondentov nedobieha zameškanú prácu zuplynulých dní po čas nedele. Razantne sa ktomu postavili muži - katolíci, ktorú väčšinu tvorilo 75 %, a takisto aj ženy - katolíčky, ktoré tvorili 66,7%. U evanjelických mužov tak tiež prevyšoval nesúhlas týmto tvrdením, no shodnotou 42,9%. Je potrebné uviesť, že pomer žien, ktoré vykonávajú zameškanú prácu je rovnaký spolu s tými ženami evanjelického vierovyznania, ktoré nevykonávajú zameškanú prácu (37,5%).

11. Vnede Fuviac, akoinokedy čítam Bibliu.

a. súhlasím

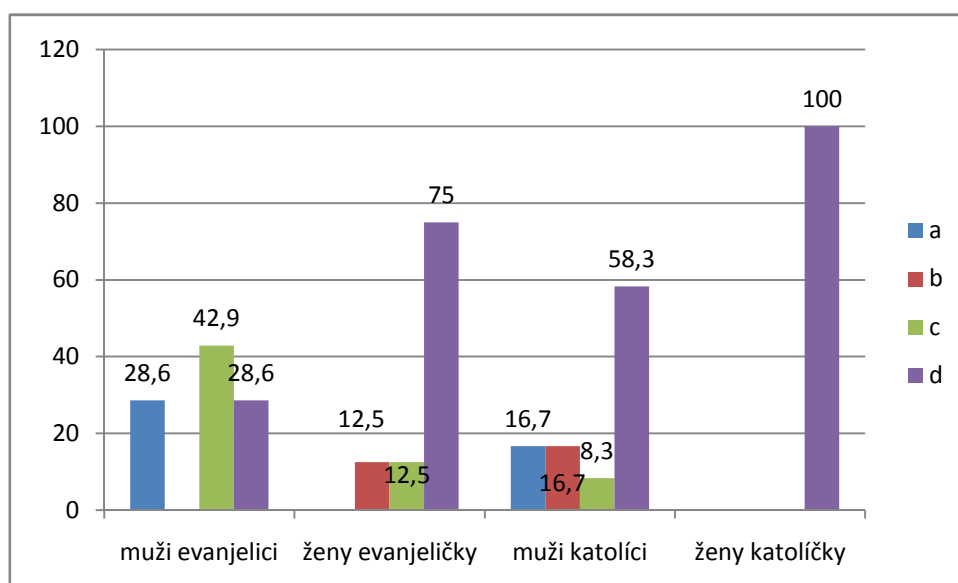
b. viacsúhlasím akonesúhlasím

c. viacnesúhlasím akosúhlasím

d. nesúhlasím

Tabuľka 11 Nede Fné čítanie Biblie

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici			Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	
a.	0	0	2	28,6	2	13,3	0	0	2	16,7	2	13,3	
b.	1	12,5	0	0	1	6,7	0	0	2	16,7	2	13,3	
c.	1	12,5	3	42,9	4	26,7	0	0	1	8,3	1	6,7	
d.	6	75	2	28,6	8	53,3	3	100	7	58,3	10	66,7	
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100	

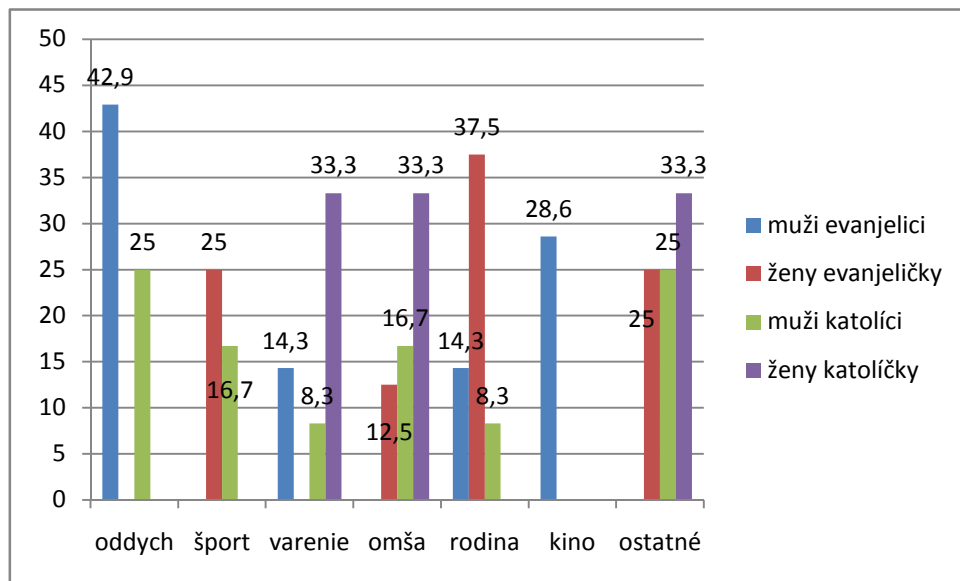
Graf 11

Znašich všetkých respondentov sa najviac venujú čítaniu Biblie počas nedele evanjelický muži, pretože až 28,6 % respondentov odpovedalo kladne, i keď prevažuje u nich skôr záporná odpoveď (42,9%). U evanjelických žien prevláda záporná odpoveď (75%). Takisto aj muži-katolíci (58,3%) nečítajú Bibliu, ale nemáona ženy-katolíčky, ktoré 100% sa zhodli na tom, že nečítajú Bibliu počas nedele.

12. Akú činnosť robíte pravidelne, a považujete ju za dôležitú?

Tabuľka 12 Pravidelné a nepravidelné aktivity

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici			Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci			Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
oddych	0	0	3	42,9	3	20	0	0	3	25	3	20		
šport	2	25	0	0	2	13,3	0	0	2	16,7	2	13,3		
varenie	0	0	1	14,3	1	6,7	1	33,3	1	8,3	2	13,3		
omša	1	12,5	0	0	1	6,7	1	33,3	2	16,7	3	20		
rodina	3	37,5	1	14,3	4	26,7	0	0	1	8,3	1	6,7		
kino	0	0	2	28,6	2	13,3	0	0	0	0	0	0		
ostatné	2	25	0	0	2	13,3	1	33,3	3	25	4	26,7		
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100		

Graf 12

Oddychu sa venuje až 42,9 % evanjelických mužov, ženy – evanjeličky sa venujú hlavne rodine (37,5%), u mužov – katolíkov prevláda oddych, kde zaraďujeme až 25%, a katolícke ženy sa venujú rovnako vareniu a omši (33,3%).

13.Vnede fusaaktívnezapájannaaktivitáchcirkevnéhozboru .

a.súhlasím

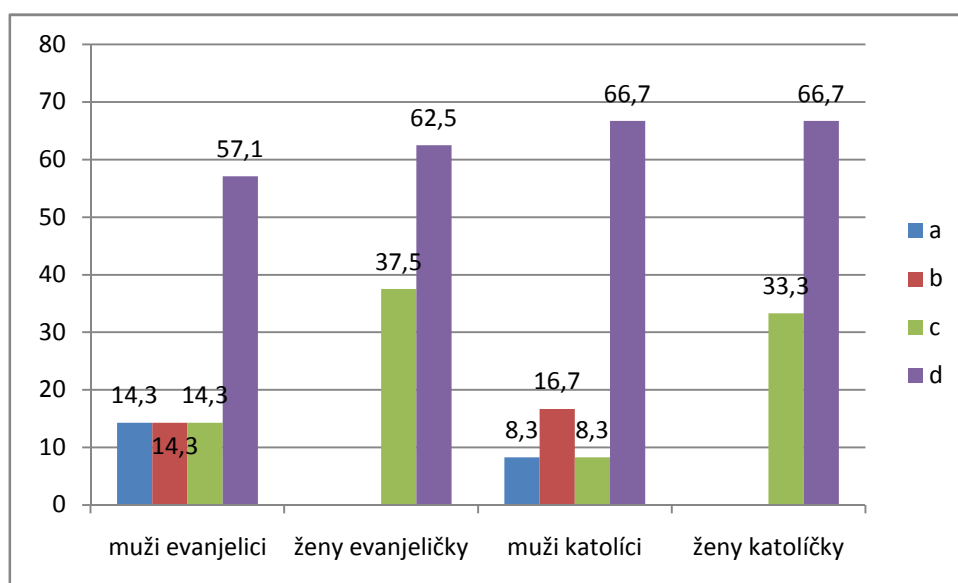
b.viacsúhlasímakonesúhlasím

c.viacnesúhlasímakosúhlasím

d.nesúhlasím

Tabuľka13Cirkevnéaktivity

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	0	0	1	14,3	1	6,7	0	0	1	8,3	1	6,7
b.	0	0	1	14,3	1	6,7	0	0	2	16,7	2	13,3
c.	3	37,5	1	14,3	4	26,7	1	33,3	1	8,3	2	13,3
d.	5	62,5	4	57,1	9	60	2	66,7	8	66,7	10	66,7
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf13

Ztohto grafu možno vidieť, že u všetkých respondentov – bez rozdielu na vieru a zvyky, či pohlavie prevládane súhlas so zapájaním sa na aktivity v rámci cirkevného zboru. Až 66,7% tvoria ženy a muži katolíckeho náboženstva, ktorí sa nezúčastňujú na aktivitách cirkevného zboru. U evanjelikov je to takmer rovnako, pričom ženy tvoria 62,5% a muži 57,1%.

14. Vnede ľu, z časuna časnavštevujem príbuzných, najmä ústaríachor í.

a. súhlasím

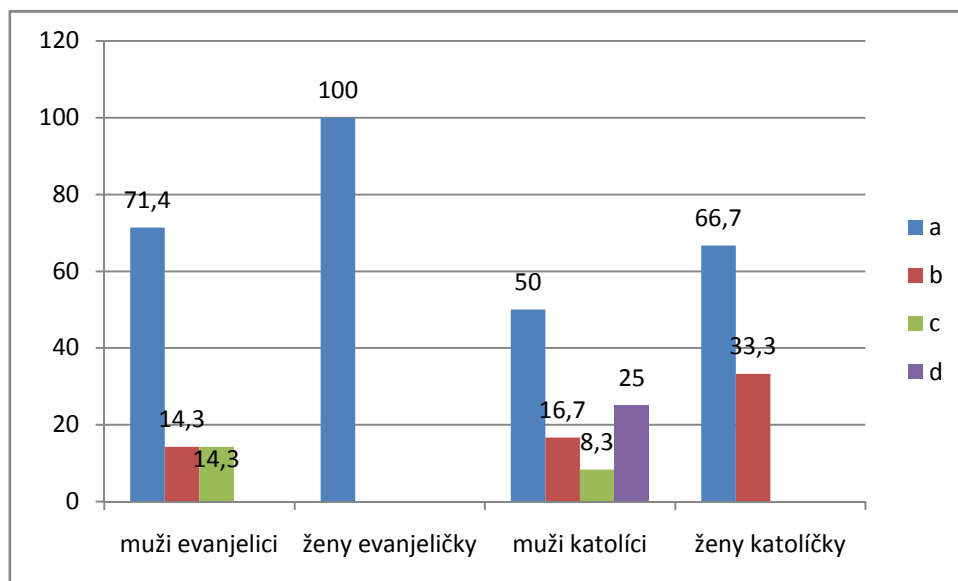
b. viacsúhlasím ak onesúhlasím

c. viac nesúhlasím ako súhlasím

d. nesúhlasím

Tabuľka 14 Starostlivosť o starých, chorých príbuzných

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	8	100	5	71,4	13	86,7	2	66,7	6	50	8	53,3
b.	0	0	1	14,3	1	6,7	1	33,3	2	16,7	3	20
c.	0	0	1	14,3	1	6,7	0	0	1	8,3	1	6,7
d.	0	0	0	0	0	0	0	0	3	25	3	20
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf 14

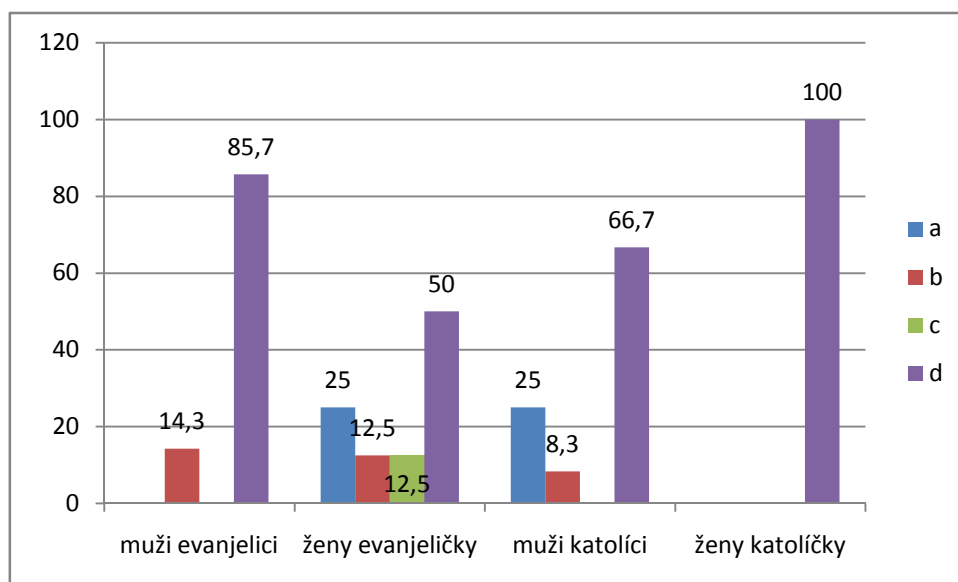
Z tohto grafu sa možno dozvedieť, že naši respondenti sa snažia o rozvoj rodiny prostredníctvom návštev príbuzných, nakoľko až 100 % žien – evanjeliek navštevuje svojich príbuzných počas nedele, a aj 71,4 % mužov taktiež navštevuje svojich chorých /starých príbuzných. Oni čo menej sú na tom aj katolícky respondenti, kde 50 % mužov navštevuje svojich príbuzných a 66,7 % žien – katolíčok tiež navštevuje príbuzných. U katolíkov – mužov sa našla aj negatívna odpoveď, a to 25 % respondentov.

15. Ako zárobkovo činná osoba pracujem vnede ľu, lebo môj zamestnávateľ vyžaduje, aby som pracoval aj vnede ľu.

- a. súhlasím
- b. viacsúhlasímako nesúhlasím
- c. viac nesúhlasímako súhlasím
- d. nesúhlasím

Tabuľka 15 Zamestnanie počas nedelí

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	2	25	0	0	2	13,3	0	0	3	25	3	20
b.	1	12,5	1	14,3	2	13,3	0	0	1	8,3	1	6,7
c.	1	12,5	0	0	1	6,7	0	0	0	0	0	0
d.	4	50	6	85,7	10	66,7	3	100	8	66,7	11	73,3
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf 15

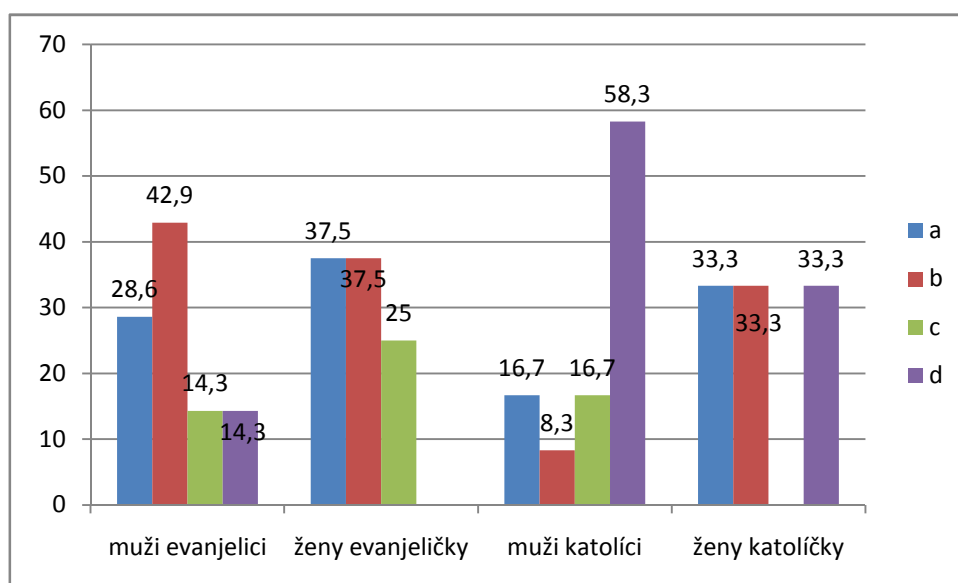
V tomto grafe prevláda najviac negatívna odpoveď na tvrdenie, čo sa týka práce vnede ľu. Všetky ženy-katolíčky (100%) nepracujú počas nedele, takisto aj prevažná časť (66,7%) mužov-katolíkov nepracujú počas nedele. U evanjelikov je to rovnaké, pretože až 85,7% mužov nepracuje vnede ľu, a ani 50% žien.

16. Ak by som dostal výhodnú ponuku pri vyrobíť sipo časne delí, využij by som to.

- a. súhlasím
- b. viacsúhlasímako nesúhlasím
- c. viac nesúhlasímako súhlasím
- d. nesúhlasím

Tabuľka 16 Peniaze, či nede ľa?

Odpoveď	Ženy- evanjeličky		Muži- evanjelici		Spolu		Ženy- katolíčky		Muži- katolíci		Spolu	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
a.	3	37,5	2	28,6	5	33,3	1	33,3	2	16,7	3	20
b.	3	37,5	3	42,9	6	40	1	33,3	1	8,3	2	13,3
c.	2	25	1	14,3	3	20	0	0	2	16,7	2	13,3
d.	0	0	1	14,3	1	6,7	1	33,3	7	58,3	8	53,3
Spolu	8	100	7	100	15	100	3	100	12	100	15	100

Graf 16

Táto otázka vyvolala určitý záujem respondentov. Evanjelickí respondenti skôr prikláňajú k tvrdeniu, že by si pri vyrobíť sipo časne delí, ak by im to zlepšilo finančnú situáciu. 28,6% mužov – evanjelikov stým súhlasí, a 37,5% žien – evanjeliek stým súhlasí tiež. U katolíkov prevyšuje záporná odpoveď, a to konkrétne: u mužov je to 58,3% a u žien je to 33%.

5.5 Sumarizácia výsledkov prieskumu

Dotazník, ktorý bol určený pre evanjelikov a katolíkov z Oravského regiónu, obsahoval 16 otázok, z toho boli 2 otvorené. Vyplnilo ho 30 respondentov, z toho 15 respondentov evanjelického a 15 rímskokatolíckeho vierovyznania. Analýzou odpovedí respondentov v našom prieskume sme prišli k zisteniam, ktoré sme v krátkosti zhrnuli. Hlavným cieľom prieskumu bolo zmapovať vplyv sviatku nedeľ (nedele) na pozitívne rozvíjanie sociálnych vzťahov v rodine alebo v širšom spoločenstve. Dospeli sme k nasledovným zisteniam:

- Väčšina respondentov sa pravidelne v nedeľu venuje relaxu, športu, domácim prácam a len určitá časť respondentov sa venuje činnosti s rodinou. Aktivitám s rodinou sa venuje viac evanjelických respondentov.
- Pozitívnym zistením v našej ankete bolo zistenie, že skoro polovica respondentov sa pravidelne zúčastňuje na bohoslužbe, čo je dobré z duchovného hľadiska. No taktiež sme zistili, že väčšina respondentov bez rozdielu na vierovyznanie sa nezaujíma o čítanie Biblie, alebo o aktivity cirkevného zboru. Najviac sa tomu duchovnému hľadisku venujú respondenti rímskokatolíckeho náboženstva.
- Zistili sme, že väčšina respondentov si váži nedeľňajší oddych, nevykonávajú práce z uplynulých dní, pretože s týmto dňom chcú inak naložiť. Taktiež väčšina respondentov netrávi nedeľňajší čas pozeraním televízora, alebo hraním na počítači. Myslíme si, že je to veľký krok k zlepšeniu vzťahov v rodine. Pretože ak pozeráte skorocelý deň televízor, tak tým dávate najavo ostatným členom rodiny to, že nemáte záujem komunikovať s nimi, alebo sním tráviť spoločný deň.
- Vyše polovici respondentov neprekážajú otvorené nedeľňajšie obchodné centrá, aj keď si protirečia, nakoľko väčšina respondentov súhlasila, že má rodina tráviť nedeľňajší čas spoločne.
- Z tohto malého prieskumu sme zistili rozdiely, ktoré sa týkajú trávenia nedeľného odpočinku medzi respondentmi evanjelického a rímskokatolíckeho vierovyznania. Môžeme povedať, že rímskokatolícki respondenti trávia svoj nedeľný čas viac duchovne, čo znamená pravidelné chodenie na bohoslužby, viac čítajú Bibliu. U evanjelických respondentov sme zistili, že sa viac sústreďujú na nedeľu strávenú s rodinou, návštevami príbuzných.

5.6 Diskusia

Na začiatok by bolo vhodné povedať, že metóda, ktorú sme použili na zistenie daných informácií o rozdieloch trávenia nedeľnejších dní medzi dvoma najväčšími cirkvami v Oravskom regióne nebola až taká dobrá, ako sme na začiatku našej práce predpokladali. Vychádzame z toho, že informácie, ktoré sme zistili sú skôr všeobecného charakteru, a nedosiahli sme bližšie informácie o trávení nedeľnejších dní našich respondentov. Preto môžeme povedať, že do budúcnosti by sme nezvolili prieskum formou dotazníka, ale by sme porozmýšľali nad metódou rozhovoru s respondentmi oboch vierovyznaní, ale taktiež nad rozhovormi s farármi, kňazmi oboch cirkví v Oravskom regióne. Ak by mal niekto záujem o ďalšie výskumy v našej oblasti, achcel by použiť dotazníkovú metódu, tak by sme mu odporučili, aby bol otázky oňadom trávenia nedeľného času konkrétnejšieho charakteru. No na druhej strane sme zistili, aký majú naši respondenti názor na predaj tovaru a služieb v obchodných reťazcoch počas nedele a sviatkov, a taktiež sme vďaka našej metóde prieskumu zistili, či majú naši respondenti záujem o nadväzovanie sociálnych vzťahov v rodine počas nedele. Čo sa týka našich cieľov, môžeme povedať, že sme ich splnili. Naším hlavným cieľom bolo zistiť vplyv sviatkov na pozitívne rozvíjanie sociálnych vzťahov v rodine a v spoločnosti. Z poznatkov z prieskumu vyplýva, že naši respondenti prospievajú nedeľnejšie voľno, pretože môžu budovať sociálne vzťahy v rodine. Väčšina našich respondentov uviedla, že počas nedele by mala byť rodina spolu, a to konkrétne 23 respondentov bez rozdielu na vierovyznanie. Keďže veľká väčšina respondentov súhlasila so stvrdením, že by v rodine počas nedele trávil čas spolu, tak sme očakávali, že respondenti v tejto otázke budú úplne súhlasiť so zakázaním predaja tovaru v obchodných reťazcoch počas nedele a to hlavne z dôvodu, že v týchto reťazcoch pracujú ženy, ktoré sú dcérami, manželkami, ale aj matkami detí. Výsledok bol však iný. Ani necelá polovica, a to konkrétne 12 respondentov bez rozdielu na vierovyznanie súhlasila so zákonom, ktorý zakazuje predaj tovaru počas nedele. To, že človek aj počas nedele a sviatkov pracuje nielen v obchodných reťazcoch kvôli finančnému prílepeniu si, môže mať za následok to, že sa rodič nebude naplno venovať dieťaťu, že mu nechá voľnosť, ktorá môže viesť k patologickým javom, akými sú alkoholizmus, drogová závislosť, kriminalita atď. Tieto javy sú dôsledkom toho, že si dieťa vynucuje pozornosť rodiča. Rozvodovosť je v súčasnosti veľmi rozšírená. K tejto skutočnosti prispieva aj to, že jeden z manželov pracuje aj počas nedele a sviatkov. To vedie k tomu, že manžel trávi veľa času spolu, veľmi málo komunikujú a ak sú manželia spolu, tak je cítiť únavu, stres z práce a tie sa prenášajú do rôznych konfliktov medzi nimi. Ak

sidá človek jednoduchú otázku, či by bol spokojný, keby mu jeden z rodičov musel, ikeď len napríklad do 14.00h pracovať počas Vianoc, alebo Silvestra, tak si zrejme odpovie, že nie, nebol by spokojný. Ako sa už predtým uvádzalo, mnohé firmy, podniky využívajú súčasnú hospodársku krízu, kedy aj keď zamestnanci nechcú pracovať počas týchto sviatočných sviatkov, tak musia, inak ich zamestnávajúť vymení za inú osobu, ktorá bude rada, že má prácu. K pozitívnemu rozvíjaniu sociálnych vzťahov v rodine a spoločnosti prispieva aj fakt, že väčšina respondentov nedobíha prácu z uplynulých dní, taktiež navštevujú svojich chorých, alebo starých príbuzných, väčšinu dňa nepozerajú televíziu. Myslíme si, že tieto výsledky sú uspokojivé, ale bolo by vhodné, keby sa ešte viac respondentov zapojilo do rodinného života. Tým chcem povedať, že by mali oveľa viac tráviť čas s deťmi, rodičmi, alebo starými rodičmi, a nie väčšinu nedeľného času tráviť varením, domácimi prácami, starostlivosťou o seba, športovaním, ako sme to zistili z prieskumu. Keďže otázka bola otvorená a malo sa písať o tom, akú aktivitu robí respondent pravidelne každú nedeľu, predpokladalo sa, že väčšina respondentov napíše o aktivitách s rodinou. Na viac respondentov evanjelického vierovyznania si pravidelne robí program s rodinou, a respondenti rímskokatolíckeho vierovyznania si najviac doprajú relax. Myslíme si, že skoro každá aktivita, ktorá je zaznamenaná v tabuľke č. 12 má určitý prínos do vzťahu v rodine. Môžeme spomenúť aj relax, ktorý je dôležitý, nakoľko keď je človek oddychnutý, je uvoľnený, a to je dobré aj pri rodinnej komunikácii, pretože ak nie je človek oddychnutý, môže byť nervózny a to sa môže odraziť aj na už spomínanej komunikácii. Ďalším cieľom sme chceli zistiť rozdiely v vybraných postojoch k sláveniu nedele z kresťanského hľadiska podľa vierovyznania. Každá otázka, ktorá bola v dotazníku uvedená, aj keď mala sociálny charakter, mala aj kresťanský podtext. Sústreďil sme sa na otázky č. 9, 11 a 13. Tu sme zistili značné rozdiely v prežívaní nedele z kresťanského hľadiska medzi evanjelikmi a katolikmi. Keďže región Orava má omnoho viac obyvateľov rímskokatolíckeho vierovyznania, tak bol predpoklad, že väčšina respondentov rímskokatolíckeho vierovyznania chodí pravidelne každú nedeľu do kostola na bohoslužby. Keďže v Oravskom regióne sa hlási ku evanjelickému vierovyznaniu len malá časť obyvateľov, tak sme predpokladali (aj napriek faktu, že v okrese Tvrdošín sa nachádza len jeden evanjelický kostol, a v okrese Námestovo sa nenachádza ani jeden evanjelický kostol), že väčšina respondentov evanjelického vierovyznania sa nezúčastňuje pravidelne bohoslužby. Z výsledkov sa nám potvrdil predpoklad, že väčšina respondentov rímskokatolíckeho vierovyznania sa pravidelne zúčastňuje na omšiach. Ako sme predpokladali, tak väčšina evanjelických respondentov odpovedala záporne, na danú otázku. Možno by sa tento fakt by sa dal zmeniť, ak by sa

vybudovalo viac evanjelických kostolov v okresoch Námestovo a Tvrdošín. Šefranka vo svojom článku uviedol tri dôvody, prečo ľudia nenavštevujú kostoly počas nedeľného dňa. Ako prvý uviedol dôvod, že počas nedeľnej bohoslužby musia členovia rodiny navariť obed, pretože v sobotu nemali na túto činnosť dostatok času. Ako druhý dôvod uviedol, že sa nechodí do kostola, pretože nie je dostatok peňazí na oferu. Ako ten najhlavnejší dôvod uviedol, že aj keď ľudia nechodia do kostola, tak dokážu žiť mnohokrát lepšie ako ľudia, ktorí navštevujú kostol, a robia niekedy ešte horšie činy, ako robia ľudia, ktorí navštevujú kostol pravidelne (Prihlásenie do cirkevného zboru, 2009). Toto tvrdenie sa nám potvrdilo, nakoľko z výskumu sme zistili, že respondenti radšej trávia nedeľňajší deň varením obeda, než návštevou kostola. Keďže každú nedeľu chodí na bohoslužbu skoro polovica všetkých respondentov, tak sme o čakávali, že sa venujú aj čítaniu Biblie. Výsledky však naše očakávanie nepotvrdili, skôr ho vyvrátili, pretože levi dvaja rímskokatolíci a dvaja evanjelici sa venujú čítaniu Biblie. Myslíme si, že tento fakt by sa dal zmeniť, keby sa rodina začala spoločne stretávať pri spoločnom obede, a tam by sa pred obedom čítal nejaký úryvok z Biblie, ako to robievali kedysi naši rodičia, starí rodičia. Táto tradícia sa unáš kresťanom zachovávala počas Vianočných sviatkov. Vo výskumoch sociálneho charakteru viac prevažujú kladné odpovede evanjelických respondentov. Tí viac navštevujú počas nedele svojich chorých, alebo starších príbuzných, taktiež si viac robia nedeľný program s rodinou. A treba povedať, že viac evanjelikov prijalo prácu, ktorá by mala lepšie finančné hodnotenie, aj keby tá práca mala byť počas nedeľného dňa.

Teraz sa vrátíme k nedeľnému predaju tovarov v obchodných reťazcoch. Uviedli sme, že v Slovenskej republike nie je zakázaný predaj tovaru v obchodných reťazcoch počas nedele a sviatku. V dnešnej spoločnosti sa zakazuje pracovná činnosť v istých sférach počas štyroch dní v roku, a to konkrétne na Štedrý deň po 12. hodine, ďalej na Prvý sviatok vianočný, na Nový rok a na Veľkonočnú nedeľu. Existujú však obchody, ktoré musia byť otvorené aj počas týchto sviatkov. Zarádajú sa tu čerpacie stanice palivami, lekárne, nemocnice (Kariš, 2009). O túto zmenu sa pokúšal, ako sme už spomenuli v podkapitole 3.1, poslanec Slovenskej národnej strany, Jozef Rydlo v r. 2009, ktorý podal návrh zákona o úprave práce počas nedele a sviatku. Tento návrh zákona neuspel, a od tej doby nebol podaný žiaden podobný návrh, ktorý by zakázal prácu počas nedele a sviatku. Pre porovnanie uvedieme, že v Rakúsku je zákon, ktorý presadil minister hospodárstva, Martin Bartenstein (ÖVP), ktorý hovoril o otvorení obchodov cez týždeň od piatej do deviatej večer a v sobotu do šiestej. Počas nedele a sviatku zatvárajú. Takisto aj vo Francúzsku existuje zákon, ktorý bol prijatý v roku 1906 a v nedeľu a v akopovinný deň voľný pre obchody. Tento zákon bol

prijatý po jednom nedeľnom tragickom banskom nešťastí, kedy sa verejná polícia zmobilizovala a presadili si práva zamestnancov. Kvôli kríze, ktorá nastala vo svete, Francúzsko podniklo krok, ktorým je otvorenie niektorých obchodov počas nedele, a to hlavne v centre Paríža, kde sa sústreďujú najviac turistov (denník SME – najčítanejšie spravodajstvo na internete, 2010). Myslíme si, že tak, ako vo Francúzsku sa verejná polícia dokázala zmobilizovať voči zamestnávateľom, ktorí vyžadovali od zamestnancov pracovnú vyťaženosť nielen počas pracovných dní, ale aj počas nedele a počas sviatkov, tak aj u nás, v Slovenskej republike by bolo možné zakázať prácu počas nedele tým, že by sa uskutočnila petícia za zákaz predaja tovaru v obchodných reťazcoch počas nedele a sviatkov. Táto petícia by sa konala na celom území Slovenskej republiky, vykonávali by ju dobrovoľníci. Jej cieľom by bolo získať čo najviac podpisov od obyvateľov daných okresov, ktoré by boli zákaz predaja tovaru počas nedele. Táto petícia by sa ďalej predložila na parlamentnú pôdu. Ak by sa získal dostatočný počet hlasov na zákaz predaja tovarov a služieb v obchodných reťazcoch počas nedele a sviatkov, tak by bola veľká šanca, že tento zákon podporí aj nejaká politická strana. Adamovič (2008) uvádzal, že ku kresťanstvu na Slovensku sa hlási vyše štyri a pol milióna obyvateľov, a predsa nám, kresťanom nevádi, že sú obchodné centrá otvorené aj počas nedele, ktorá má slúžiť všetkým obyvateľom ako deň pokoja a odдыхu. Keby sme mali porovnať teóriu spraxou (čiže výsledkami z dotazníka), tak by sme videli rozdiely v trávení nedeľného dňa, noniesú veľké. Najprv sa odvolámena autorov z textu, ktorí píšu, že človek sa má venovať počas nedele kresťanskému životu, čo znamená, že sa má zúčastňovať na bohoslužbe, má si čítať Bibliu, čiže má zasvätiť nedeľu Bohu. V praxi to skôr vyzeralo tak, že síce sa naši respondenti zúčastňovali na bohoslužbách, no iné aktivity, ako čítanie Biblie, alebo účasť na aktivitách cirkevného zboru, im tak povediaci nehovorilo. Zo sociálneho hľadiska v textoch vyskytovali informácie, ako napríklad: nedeľný čas, kedy rodina má byť spolu, má mať rovnaký program. Taktiež bolo viackrát spomenuté, že v nedeľu sa máme venovať aj svojim príbuzným, a nie upratovať, variť, pretože to môžeme urobiť aj v sobotu. V praxi (z našich dotazníkov) vidíme, že len polovica respondentov sa venuje sociálnym činnostiam počas nedele, ako napríklad strávený s rodinou, návšteva chorých, starých príbuzných. Myslíme si, že prax by sa mohla zlepšiť k lepšiemu, ak by došlo k určitým zmenám. Tieto zmeny sa týkajú hlavne sociálneho charakteru. Takže ako prvý by sme odporučili hlavne rodičom, aby svoje deti naučili, že počas nedele sa má obedovať pri spoločnom stole, bez rôznych hádok. Myslíme si, že tento postup je výborný, nakoľko si deti naň zvyknú, budú ho brať ako určitý rodinný rituál. Taktiež by bolo vhodné, aby si rodina robievala určité nedeľné plány, čo znamená, že sa spoločne dohodnú, kde by mohli spoločne

ísť (alebo pri nepriaznivom počasí robiť nejakú aktivitu) každú nasledujúcu nedeľu. To znamená, že rodina bude mať stále nejaké plány, ako napríklad výlet do hôr, chodenie na huby, návšteva hradov, návšteva ZOO, taktiež to môže byť spoločné bicyklovanie, korčuľovanie, plávanie. Pri nepriaznivom počasí odporúčame spoločenské hry, ako napríklad Človeče nehnevaj sa, Investor, taktiež karty, alebo aj spoločná návšteva kina. Musíme si vyčleniť aj priestor spoločných konverzácií s príbuznými (hlavne s deťmi) o ich problémoch a starostiach. Je dôležité, aby sme chodili aj na návštevy príbuzných, aby sme počas nedele nepratovali, ani aby sme v nedeľu nevarili, pretože nám to skraca dobu, ktorú môžeme prežiť so svojimi najbližšími. Podľa nášho názoru by sme mali vyhodnotiť.

Chceli by sme povedať, že informácie o našej téme máme veľmi málo literatúry. Preto by sme chceli vytýčiť oblasti, ktoré sa doteraz zrejme ešte neskúmali a myslíme si, že by bolo vhodné zaoberať sa ich skúmaním. Ako prvý by sme začali skúmať postoj ľudí k tvoreným obchodným reťazcom počas nedele a sviatkov. Tento výskum by sme robili na základe riadnych štatistík, ktoré by sa robili po celom Slovensku.

Doteraz nebola skúmaná ani oblasť, ktorá sa zaoberá pracujúcimi ľuďmi počas nedele a sviatkov – to znamená, koľko ľudí na Slovensku pracuje počas nedele, či pracujú pravidelne každú nedeľu, či majú rodiny, a ako zvládajú skrátiť prácu a rodinú dokopy. Tento výskum by sme taktiež robili pomocou dotazníka, cez otvorené otázky.

6 ZÁVER

Bakalárska práca sa venuje problematike pozitívneho rozvoja sociálnych vzťahov vrodine avspoločenstve počas nedele. Keďže dnešná doba je charakteristická úponámi ľaným spôsobom života, alebo je poznačená obrovskou túžbou po nadobudnutí majetku, vytrácajú sa určité tradičné hodnoty, ktoré nám vstúpovali naši rodičia, starí rodičia. Tým sa to hlavne výchovy detí, ktorých rodičia pracujú nepretržite aj počas nedelí. Tieto deti prichádzajú nielen o detstvo, pretože sa musia došpietť skôr, aby sa mohli o seba postarať, ale taktiež prichádzajú aj o rodičovskú lásku, ktorú im rodičia v takomto prípade nechtiac upierajú. Preto by bolo potrebné, keby sa človek zamyslel nad hodnotami, ktoré sám ožudu dosiahnuť najmä v nedeľu, keď má byť v rodinárodinou, v pravom zmysle slova.

V teoretickej časti sme použili rôznorodú literatúru, ktorá pomohla objasniť rôzne naše predpoklady. Empirická časť sa robila prostredníctvom dotazníka, ktorý bol vyplnený 15-timi respondentmi evanjelického a 15-timi respondentmi rímskokatolíckeho vierovyznania, ktorí pochádzali buď z okresu Dolný Kubín, Námestovo, alebo Tvrdošín. O otázkami sme sledovali postoje respondentov keucharistii počas nedelí, ale taktiež aj postoje respondentov krodine, ale aj k nedeľnému odpočinku. V dotazníku sme porovnávali postoje evanjelických respondentov a postoje katolíckych respondentov. Príšli sme k rôznym zisteniam, ktoré boli niekedy prekvapujúce. Ciele výskumu sme stanovili nasledovne: Za hlavný cieľ sme si stanovili zistiť vplyv sviatého dňa (nedele) na pozitívne rozvíjanie sociálnych vzťahov vrodine, alebo v širšej spoločnosti. Zistili sme, že upolovice respondentov sa prejavoval pozitívny vplyv, nakoľko sa zúčastňovali eucharistie, chodievali na návštevy príbuzných, nepozerali televíziu, nepracovali počas nedeľného dňa, a robili si aktivity srodinou. Tádruhá polovica respondentov netrávila väčšinu nedeľného dňa srodinou, pretože sa venovala športu, oddychu, domácim povinnostiam, ako sú varenie, upratovanie. Taktiež môžeme povedať, že našim respondentom neprekážajú otvorené obchodné centrá počas nedele, a ani im neprekáža, ak musia ostávať v nedeľu v práci. Ďalej sme zistovali rozdiely v vybraných postojoch k sláveniu nedele z kresťanského hľadiska pod vierovyznania. Tusme zistili dosť veľké rozdiely medzi slávením eucharistie evanjelicko-katolíckov. Môžeme povedať, že len nepatrná časť evanjelických respondentov chodievala na nedeľnú bohoslužbu. Ako sme už predtým spomínali, za tento fakt môže aj situácia, kedy chýbajú evanjelické kostoly v Oravskom regióne. Zistili sme, že aj keď veľká väčšina respondentov katolíckeho

náboženstva chodieval pravidelne na nedeľné bohoslužby, tak len veľmi malá nepatrná časť respondentov čítava Bibliu, alebo sa zapájala do cirkevných aktivít po čas nedele. Taktiež sme zistovali rozdiely vo vybraných postojoch k sláveniu nedele zo sociálneho hľadiska podľa vierovyznania a zistilo sa, že evanjelikovia prevyšovali viac pozitívne sociálne odpovede, než u katolíkov.

7 ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ADAMOVIČ, poznámky z prednášok dňa 8. Októbra 2008

BARANCOVÁ, H. - SCHRŇK, R. *Pracovné právo*, Bratislava: IURA EDITION, spol. s. r. o., 2000. 451 s. ISBN 80-88715-73-3.

BECK, E. *Verím*, Königstein im Taunus: Kirche in Not, 1999. 156 s. ISBN – neuvedené

Biblia. Liptovský Mikuláš: Tranoscius, 1999. 299 s. ISBN 80-7140-182-X.

ČERVINKA, K. a kol. *Práce a voľný čas*, Praha: Nakladatelství politické literatury, 1966. 181 s. ISBN neuvedené.

HLINKA, A. *Nedeľa*. [online]. 2009 [cit. 2009-11-30]. Dostupné na internete: <http://www.kultura-fb.sk/new/old/stare/hlinka-19.htm>.

JÁNPAVOL II. *Dies Domini*, Praha: Don Bosco, 1998. 783 s. ISBN 8090270840

Katechizmus Katolíckej Cirkvi. Trnava: Spolok svätého Vojtecha, 1998. 918 s. ISBN 80-7162-253-2.

Kompendium sociálnej náuky Cirkvi, Trnava: Konferencia biskupov Slovenska, 2008. 550 s. ISBN 978-80-7162-725-8.

LANGLEYOVÁ, M. – BUTTERWORTH, J. – ALLAN, J.: *Viery a vyznania, Náboženské sekty, paranormálne javy*, Bratislava: Slovart, 1993. 135 s. ISBN 80-851-64 -0

LYKO, M. *Slávenie nedele ako výzva pre kresťana vsú časnosť*: licenciátska práca. Bratislava: 2001. 153 s. – ISBN neuvedené

LYKO, poznámky z prednášok dňa 11. marca 2009

MATULAY, S. – MATULAYOVÁ, T. *Vybrané kapitoly zo sociálnej politiky a katolíckej sociálnej vedy*, Nitra: Vydavateľstvo Michala Vaška, 2004. 137 s. ISBN 80-8050-800-3.

MORICOVÁ, J. *Stručné dejiny ekumenického hnutia*, Ružomberok: Pedagogická fakulta Katolíckej univerzity, 2004. 72 s. ISBN 80-89039-99-5.

Obchody v Rakúsku budú mať otvorené o niečo dlhšie. [online]. 2010, [cit. 2010-03-28]. Dostupné na internete: < <http://dennik.sme.sk/c/1053455/obchody-v-rakusku-budu-mat-otvorene-o-nieco-dlhsie.html> >.

Práca v nedeľu av sviatok – je to správne? [online]. 2009, [cit. 2009-11-30]. Dostupné na internete: < <http://karierista.blogspot.com/2009/06/praca-v-nedelu-vo-sviatok-je-to-spravne.html> >.

RYBÁROVÁ, M. – VOJNAROVÁ, A. – MAČUHA, M. *Komentovaný zákonník práce s príkladmi*, Bratislava: Epos, 2004. 639 s. ISBN 80-8057-592-4.

RYDLO, J. *Návrh na novelu Zákonníka práce, ktorá upraví prácu v nedeľu av sviatky* [online]. 2009 [cit. 2009-11-30]. Dostupné na internete: < <http://www.sns.sk/clanky/jozef-rydlo-navrh-na-novelu-zakonnika-prace-ktora-upravi-pracu-v-nedelu-a-vo-sviatky-1698.html> >.

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2001 za okres a obce Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín

SKOBLÍK, J. *Přehledkřesťanskéetiky*, Praha: Karolinum, 1997. 319 s. ISBN 80-7184-357-1.

SLODIČKA, A. *Theologia fundamentalis dereligionis Christianae*: skriptá. Prešov: 2006. 135 s. ISBN 80-8068-551-7.

Sociálna encyklika, Trnava: Spoločnosť sv. Vojtecha, 1997. 676 s. ISBN 80-7162-203-6.

STRIEŽENEC, Š. *Slovníksociálnehopracovníka*, Trnava: AD, 1996. 255 s.

ISBN80-967589-0-X.

ŠEFRANKO, M. *Prihlásenie do cirkevného zboru – Chodia do kostola hlavne askíti, smotánkaapokrytci?* [online].2009,[cit.2009-11-30].Dostupné na internete: http://www.ecavba.sk/info_prihlasenie_det.php?id=1266&r=4.

Štatistický úrad SR, databáza regionálnej štatistiky, 2008

VESELÝ, D. *Dejiny Kresťanstva*, Liptovský Mikuláš: Tranoscius, a.s., 1997. 64s. ISBN80-7140-051-3.

V nedeľu kresťania slávia turice [online]. 2009, [cit. 2009-11-30]. Dostupné na internete: <http://www.pluska.sk/aktuality/v-nedelu-krestania-slavia-turice.html>.

WILKINSON, P. *Ilustrovaný slovník Náboženstvá*, Bratislava: Slovart, 2001. 127s. ISBN80-7145-537-7.